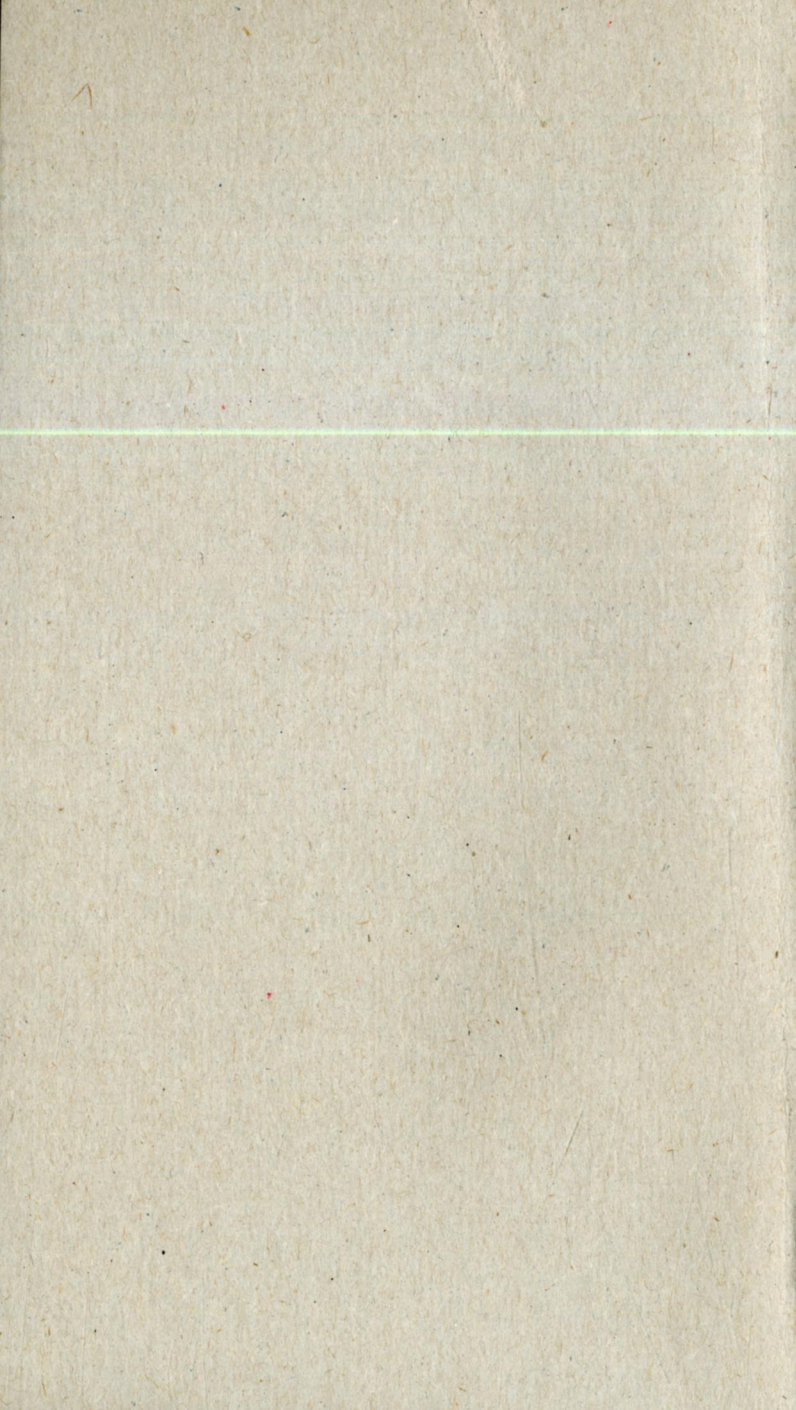

3150

БІБЛІОТЕКА ОРІГІНАЛЬНИХ УКРАЇНСЬКИХ ТВОРІВ
== ДЛЯ РОДИН І ДОРОСЛОЇ МОЛОДІЖИ ==
під редакцією о. д-ра Застирця Йосифа.

ВИПУСК 5.

КАЛЕНДАР

З ЦЕРКОВНИМ УСТАВОМ
НА

1920 І ПОЧАТОК 1921.

ЛЬВІВ 1920.

З ДРУКАРНІ СТАВРОПИГІЙСЬКОГО ІНСТИТУТУ
під управою Ю. Сидорака.

ЛННБ України ім.В.Стефаника

01221506 (H)

Підтримуйте і купуйте

лише в укр. купців, яких є у Львові дуже багато а яких чужі бойкотують. Не стидаймося жадати від них сповнення наших бажань і рсбім ім уваги що до ціни і якості товарів а купці пристосуються до потреб українських гостей!

Заходім на каву і купуймо тіста, торти, і цукорки в цукорні СТЕЦЬКОВА

вул. Николая проти університета

бо обслуговує найкраще наших гостей а як патріот
багато потерпів.

Харчуймося в реставрації ВОВКА

ріг вул. Николая ч. 23 і Зибликевича,

бо страви добрі і дешеві (обіди по 8 і 10 К) в часі
найбільшої доріжні! Кава і молоко дешевші як всюди.
Пиво, українські часописи!

Записуйтеся, мешканці Стрийського Передмістя, до Укр. Консуму-філії

яка міститься при вул. св. Николая ч. 23 вхід
через молочарню Вовка,

бо товари найдешевші а половину доходів розділює
„Церк. братство“ при церкві Василянок на вдови,
сироти і бідних Українців Стрийського Передмістя!

925 (24K) 120
II
78:974
80

Астрономічний календар на 1920 р.

Павуючою планетою в переступнім, 1920 р. є Венера. Зрівнане дня з ніччю припадають 21. марта (астрономічна весна) і 23. вересня (астр. початок осени). Майдовий день 21. червня (літо а найкоротший 23. грудня (зима). В нашій підсою є зима найдовшою порою року.

Затьміна сонця і місяця в 1920 р.

В році 1920 припадає два затьміна сонця і місяця, з котрих у нас буде видно лише перше частинне затьмінє місяця 5-ого цвітня о год. 10. хв. 24 вечером.

Знаки відмін місяця.

☾ Нов, ☾ Перша чверть, ☾ Повня, ☾ Остання чверть.

Мясниць 5 неділь і 5 днів. В тім часі весіля, забави з музикою дозволені від 7. січня до 2. лютого. — Петрівки 5 неділь (від 24. мая).

Пости гр.-кат. обряду.

1. В Навечерів Богоявлення 5. січня.
2. Великий Піст від понеділка сиропустної неділі, т. зн. від 10. лютого до Великодня.
3. Піст перед св. Петром і Павлом (Петрівка) від понеділка по неділі Всіх Святих, т. зн. від 25. мая до Празн. св. Петра і Павла (29. червня).
4. Піст перед Успенєм Пресв. Бог. (Спасівка) від 1. серпня до Успенія (15. серпня).
- В день Празн. Усічення Чесної Голови Івана Хрестителя 29. серпня.
6. В день Празн. Воздвиження Честного Хреста. Г. Н. І. Хр. 14. вересня.
7. Перед Різдом Христовим (Пилипівка) від 14. падолиста до Різдва.
8. Піст кожної середи і п'ятниці крім загальниць.

Весіль і забав з музикою не вільно відправляти (хиба за диспензою):

1. У всі середи і п'ятниці, крім загальн.
2. Від початку посту перед Різдом Христовим аж до Богоявлення. Від 14. падолиста аж до 6. січня вкл.
3. Від понеділка сирного тижня 3. лютого до неділі Томиної 5. червня.
4. Від понеділка перед св. Аннін Петров. і Павлом від 25. мая до червня.
5. В пості перед Успенєм Пресв. Богородиці від 1. до 15. серпня.
6. В день Усіч. чесн. гол. Івана Хрестителя дня 29. серпня.
7. В день Воздвиження Ч. Хреста 14. вересня.

1920

І. СІЧЕНЬ

31 дн.

Церковний Устав	н.ст.	с.ст.	Гр. кат. свята	Лат. свята
Предпр. Р. Х.	1	Ч 19	Груд. 1919 Бон.	Нов. Рік
Суб. пер. Р. Х.	2	П 20	Ігнатія	Макарія
	3	С 21	Юліянини муч.	Геновефи
Гл. 5. Ев. утр. 8 Ап.	4	П 22	30 Н. Анас. Вм.	2 по Р. Хр.
і Ев. н. пер. Різд. і 30.	5	П 23	10 муч. у кр.	Емілії
Часи. Л. В. В. з веч. і вх. Ев.	6	В 24	Навеч. Р. Хр.	3 Кор. Еп.
Загальниця. Час. збор.	7	С 25	Різдво Хр. ☉	Валентія
	8	Ч 26	С. Пр. Бог. П.	Северина
	9	П 27	Св. Стефана	Юліяни
Суб. по Р. Х.	10	С 28	2000 муч.	Павла
Гл. 6. Ев. утр. 9. Ап.	11	П 29	31. П. по Р.	1. по Еп'ф.
і Ев. по Різд. і 31.	12	П 30	Анзії муч.	Гонорати
Відданє Різдва.	13	В 31	П. М. Меланії	Гіларія
Ев. утр. Ио. 36. Л. В. В.	14	С 1	С. Н. Р. 1920. ☉	Фелікса
Предпр. Бог.	15	Ч 2	Сильвестра	Павла
Часи царські. Літ. нема.	16	П 3	Малахії	Маркиля
Суб. перед Богоявл.	17	С 4	Собор 70 Ап.	Антонія
Гл. 7. Ев. утр 10. Ап.	18	П 5	П Богоявл.	2. по Еп'ф.
і Ев. нед. пер. Богоявл.	19	П 6	Богоявлення	Фердинанда
Літ. В. В. і вод. як в не-	20	В 7	† Соб. Івана	Фабіяна
ділю.	21	С 8	Георгія. Ем. ☉	Агнети
	22	Ч 9	Полиевкта	Обр. Пр. ДМ
	23	П 10	Григорія еп.	иоана
Суб. по Богоявл.	24	С 11	† Теодозія	Тимотея
Гл. 8. Ев. утр. 11. Ап.	25	П 12	33 П. по Прес.	3. по Еп'ф.
і Ев. нед. по Бог. і 32.	26	П 13	Єрміла	Полікарпа
	27	В 14	П. Отців уб.	Івана Злат.
Відданє Богоявлення.	28	С 15	П. Павла ☉	Карла
	29	Ч 16	П. вер. с. Петра	Франця Сал.
	30	П 17	† Антонія	Мартини
	31	С 18	Атаназ. і Кир.	Петра з Н.

Погода: До 6. сніг. Різдво: мороз. Від 14. заметіль і вітер з морозом. Йордан з морозом. Від 21. зміна, тепло, навіть дощ і сніг.

В укр. Республіці повинен кождий горожанин скінчити середню 7-класову школу без латини, яка недає образования і в нових часах не потрібна. Грецька література вчить посвяти для вітчизни, філософії життя, красних штук а не мілітаризму, який згубив Рим і Пруси. — Латина-гуманізм завели панщину в нас. В середній школі повинні вчити по полудни ремесла. По скінченню тої школи стає з 18. роком життя горожанином, а аналіфабету аж в 22. Горожанин вибирає посла на народне віче (парл.), в селі 3 судіїв І. інстанції і Громад. Раду. Президента Республіки вибирають 30-літні горожани на 3 роки. Народне віче (парлям.) радить 3 роки потім творить він „Народну Думу“ на 3 роки а на місце померших і уступивших вибирає перша кімната (Народне віче) вчених, артистів і заслужених патріотів.

Історичні спомини: 11. 1888. † Ос. Федькович. 22. 1803. † Гетьман Разумовський, якого нащадки живуть на Шлеску.

138 + 17 + 1/2 920

1920

II. ЛЮТИЙ

29 ди.

Церковний Устав	н.ст. с.ст.	Гр. кат. свята	Лат. свята
Гл. 1. Ев. утр. 1. Загальн.	1 П 19	Мит. Фар. Мак.	Ігната
	2 П 20	† Евтима	Мар. Гром.
	3 В 21	Макс. Евг.	Власія
	4 С 22	Тимот. ап. ☩	Вероніки
	5 Ч 23	Климентя С. М.	Агати
	6 П 24	Ксенії преп.	Дороти
Суб. 34 по Сош. і пом.	7 С 25	† Григорія Б.	Ромуальда
Гл. 2. Ев. утр. 2.	8 П 26	Бл. сина Ксен.	Старозап.
Мясоп. тиждень	9 П 27	† Пер. мощ. І. З.	Апольонії
	10 В 28	Ефрема пр.	Схолятики
	11 С 29	Ігната. Ром.	Евфразини
Ев. утр. Йоан. 36.	12 Ч 30	3 Св. В. Г. Н. С.	Евляїї
Предпр. Стріт. Г.	13 П 31	Кира і Йоана	Юліяна
Суб. за пом. (Чорні р.).	14 С 1	Лют. Триф.	Валентія
Гл. 3. Ев. утр. Луки 8.	15 П 2	Мясоп. Стр. Г.	Зап. Фавст.
Ап. і Ев. нед. і Стр.	16 П 3	Симеона і Ан.	Юлії
	17 В 4	Ізидора	Констанц.
	18 С 5	Агафії м.	† <i>Попелец.</i>
Віддане Стрітеня.	19 Ч 6	Вукола ☩	Конрада
	20 П 7	Парт. Луки	Елевтерії
Суб. Пом.; постників.	21 С 8	Теод. Захарія	Елеонори
Гл. 4. Ев. утр. 4. 2 агніц.	22 П 9	Сироп. Никиф.	І. Встуни.
Веч. пісна.	23 П 10	Харлампія	Романа
	24 В 11	Власія С. М.	Матей, ап.
	25 С 12	Мелет. Марини	Зигфрида
	26 Ч 13	Мартиніяна ☩	Александра
	27 П 14	Авкс. Лир.	Леандра
Тирон суб. черв. ризн.	28 С 15	Онисима ап.	Теофілі
Гл. 5. Ев. ут. 5. Літ. В. В.	29 П 16	1 Посту Памф.	2. Суха.

Погода: До 4. мороз потім зміна і сніг. По 11. віте і зимно. Від 19. тепліше. Можна дещо в городі і полію робити.

Які школи творити? В місті як родичі заняті, а в селі тимбільше, треба для 4, 5 і 6-літніх дітей фреблівки-шклиці, в якій подібно як у практичних Жидів діти малиб добру опіку і вчилися свого письма, історії і рахунків а не ниділі духом і тілом без опіки і затрачували від молоду обряд і національність. Народна школа 3 роки, з наукою тільки укр. мовою. В 9. році життя віддати до зреформованої середньої школи 7-класової в якій рано булаби наука до 12 год., а по полудни наук ремесла, малярства, різьби, господарства і ин. Середні школи повинні бути бодай по 3 в повіті з того 2-по більших селах.

Історичні спомини: 2. 1655. Битва Хмельницького з Поляками під Охматовом. 9. 1918. Україна заключає з Центральними державами Берестейський мир. 14. 1897 † П. Куліша. 20. 105 † Ярослава Мудрого. 27. 1664. Поляки розстріляли полк. Іван Богуна. 1917. Січові Стрільці б'ються під Лавочним і Славською

122 + 16

100-13

+ 1 + 2 + 1 *Худож* 29

123 + 19

1920

III. МАРТ

31 дн.

Церковний Устав	н.ст. с.ст.	Гр. кат. свята	Лат. свята
Суб. за помер. Чорні р. Гл. 6. Ев. ут. 6. Літ. В. В.	1 П 17	Лют. Теод. Т.	Олени
	2 В 18	Льва папи	Кунекунди
	3 С 19	Архипа Макс.	Симпліція
	4 Ч 20	Льва еп.	Казимира
	5 П 21	Тимот. Евст. ☉	Евзебія
	6 С 22	Петра і Атан.	Фридриха
Суб. Задушна. Гл. і Ев. утр. 7. Винос Кр.	7 Н 23	2. Н. п. Полик.	3. Гл. Томп
	8 П 24	Зн. гл. Ів. Хр.	Івана Бож.
	9 В 25	Тараса	Францішки
	10 С 26	Порфіра	40 Муч.
	11 Ч 27	Прокопа	Пелягії
	12 П 28	Власія	Григорія
Середопієв. Гл. і Ев. утр. 7. Винос Кр.	13 С 29	Евдокії ☾	Никифора
	14 Н 1	Март. 3. п. Хр.	4 Середоп.
	15 П 2	Евтропія	Льонгіна
	16 В 3	Гарас.	Авраама
	17 С 4	Юлік. Середоп.	Гертруди
	18 Ч 5	Конона	Александра
Суб. Задушна. Гл. і Ев. утр. 8. Літ. В. В.	19 Н 6	42 муч. в Ам.	Йосифа
	20 С 7	Вас. Еф. Евг.	Івана з І.
	21 Н 8	4. Н. п. Теоф. ☉	5. Н. Чорна
	22 П 9	40 муч. в Себ.	Катерини
	23 В 10	Кіндр Кипр.	Віктора
	24 С 11	Софр. (Токл.)	Гавриїла
Поклони. Утр. Четв. Акаф. М. Б. Світлі р.	25 Ч 12	Теоф. Григ.	Благовіст.
	26 П 13	Пер. М. Ник.	Емануїла
	27 С 14	Венедикта	Руперта
	28 Н 15	5. Н. п. Агаф. ☉	Пальмова
	29 П 16	Савина, Юл.	Кирила
	30 В 17	Алексія ч. Б.	Квірила
Гл. 1. Ев. ут. 9. Літ. В. В.	31 С 18	Кирила, Ал.	Бальбіни

Погода: 3 початку зимово і сніжно. Від 7. тепло. Коло 9. дощ і сніговиця відтак ранками приморозки. в день погідно.

Якої треба аграрної реформи? Селянська родина повинна дістати 30 моргів з пасовищем але має 2 морги засадити лісом. Нежонаті інваліди а таксамо учителі на селі по 5 моргів. Міщани по 2 моргів. Інтелігенція в місті по 1 моргові. Парохи по 100 але з того відступлять сотрудиникам по 10 моргів. Поміщики найбільше по 500. Господарі можуть докупити найбільше 25 моргів а спродати зі своїх 30 найбільше 10, на поправу газдівства, будівлі і ин. Грунта треба скомасувати. Тольоване і риболовля на своїм ґрунті, але при охоронних загонах. Видатки реформи поносить держава але заводить загальне обезпеченє і свою тарифу, якаби покрила видатки.

Історичні спомини: 3. 1811. ур. поет о. А. Могилянський, 1827. ур. байкар Л. Глібів. 9. 1814 ур. Т. Шевченко а 10. 861. помер. 14. 1917. Українські полки детронізували царя Миколу II. Україна творить Центральну Раду і організується в демократичну Републику. 21. 1907 † історик В. Антонович. 22. 915. Упадок твердині Перемишля. 23. 1651 Богун цотопив Поляків в Бозі, під Винницею.

З позашк. матеріалу - від 8 днів

100 - 13
1
102 14
1920

ІV. ЦВІТЕНЬ

30 дн.

Церковний Устав	н.ст с.ст.	Гр. кат. свята	Лат. свята
Лаз. суб. Єлице, ясні р.	1 Ч 19	Март. Хриз.	Теодори
Літ. Златоуст. Ваї.	2 П 20	Сави	Францішка
Пон. і Втор. Прежд.	3 С 21	Якова Т. С. Лаз.	7 Бол. ПДМ
Золот. з веч. і вх. з Ев.	4 П 22	6. Н. Цвітна	Великдень
Сл. В. В. з веч. Страсти.	5 П 23	Никона м. ☉	Вел. Пон.
Часи. Веч. суб. і Плащ.	6 В 24	Зах. Арт.	Сикста
Вас. В. з веч. і вх з Ев.	7 С 25	Благовіщенє	Герміни
	8 Ч 26	Гавриїла В. Ч.	Діонїза
	9 П 27	Вел. Пяти.	Клеоф.
	10 С 28	Іларіона Ст.	Єзекїїла
Заг. Час збор. Усі р.	11 П 29	Воскр. Христ.	1. Біла Льв.
і стихар. Цар. вр отв.	12 П 30	Світл. Пон.	Юлія п.
до суботи.	13 В 31	Світл. Вт. ☾	Юстини
	14 С 1	Цвіт. Марії	Тибурція
	15 Ч 2	Тита преп.	Людвіки
	16 П 3	Ник. Ірини	Лямберта
Молит. роздр. Артоса.	17 С 4	Іосифа, Юрія	Рудольфа
Гл. і Ев утр. 1.	18 П 5	2. Томина	2 Н. по Вел.
	19 П 6	Евтих Павл.	Еми вд.
	20 В 7	Юрія еп.	Агнішки
	21 С 8	Іродіон. Кел.	Анзельма
	22 Ч 9	Евпсих. Вад. ☉	Сотера
	23 П 10	Терент. Макс.	Войтіха еп.
	24 С 11	Антипи, Ів.	Юрія м.
Гл. 2. Ев утр. 3.	25 П 12	3. Мирон.	3 Н. по В.
	26 П 13	Артемона ☾	Клета і Мар
	27 В 14	Мартини, Ант.	Анастазії
	28 С 15	Аристар. Троф.	Віталіса
	29 Ч 16	Агафії, Ірини	Петра
	30 П 17	Симеона	Катерини

Погода: До 5 вітер і приморозки. На Великдень погода. По 14. дощі. 25. весняна погода.

Як відбудовуватися? В спілці випалити цеглу а всі будинки ставити в простокут під одним дахом. В середині того забудовання площа для худоби і ин. Від полудня в тім простокутнику мешканє для господаря з пекарнею а по боках кімнатки з кухнею для зятя еwent. сина. Вікна з залізною решіткою, щоби злодії не мали спосібности і не звикали красти. Так будують Німці свої найпрактичніші газдівства. Церкви інституції, школи, читальні і приходства ставити з каменя, бо нетреба виправи, отже дешевше і тільки в камені можна наслідувати і розвивати народні деревляні будівлі і орнаментику. Через це будівлі стають монументальними і дешевшими.

Історичні спомини: 2. 1111. В. кн. Монамаха побіда над р. Сольницею. 12. 1595. Наливайко і Лобода побили Жулкевського під Острим Каменем. 14. 1840. Львівські бояре строїли кн. Юр. Тройденевича за латинську пропаганду. 20. 1919. В часі Великодної Утрени вдарили Поляки на Українців які облягали Львів і відкинули їх на дальші позиції. 29. 1918. Упадок Центр. Ради в Києві і гетьманство Скоропадського.

1920

V. МАЙ

31 дн.

Церковний Устав	н ст.с.ст.	Гр. кат. свята	Лат. свята
	1 С 18	Цвіт. Івана	Филипа
Гл. 3. Ев. утр. 4.	2 П 19	Нед. Розсл.	4 Н. по В.
	3 П 20	Теодора, Ан.	Обр. св. Кр.
	4 В 21	Януарії	Фльоріяна
Препол. Пятьдес.	5 С 22	Теодори, Вас.	Пія п.
Ев. утр. Луки 63.	6 Ч 23	† Григорія вмч	Івана
	7 П 24	Сави	Доміцелі
	8 С 25	† Марка ап.	Станислава
Гл. 4. Ев. утр. 7.	9 Н 26	5. Самар. Вас.	5 Н. по В.
	10 П 27	Симеона	Ізидора
	11 В 28	Язона, Сис.	Мамерта
Відданє Преполов.	12 С 29	9 муч. з Киз. С	Пянкр. } Кр. дні
	13 Ч 30	† Якова ап.	Вознес.
	14 П 1	Май. Єремії	Боніфація
	15 С 2	† Бориса і Гл.	Софії
Гл. 5. Ев. утр. 8.	16 П 3	6. Слїт. Усп. Т.	6 Н. по В.
	17 П 4	Пелягії мч.	Насхаліса
	18 В 5	Ірвини муч	Фелікса
Відд. Пасхи. Предпр. В.	19 С 6	Йова Прв. С	Келестина
Ев. утр. Марка 71.	20 Ч 7	Возн. Госп.	Бернарда
	21 П 8	† Івана Бог.	Елеонори
	22 С 9	† П. Мощ. Ник.	Дезидерії
Гл. 6. Ев. утр. 10. Ап.	23 П 10	7. Св. От. † Сим.	Зел. Свв.
і Ев. нед. і Ів. Богосл.	24 П 11	Мокія свмч.	Зел. Нон.
	25 В 12	Епіфанія	Фльоріяна
	26 С 13	Глікерії	Еразма
Відд. Вознес.	27 Ч 14	Ізидора	Івана
Суб. Зад. Чорні ризи.	28 П 15	Пахомія	Вільгельма
	29 С 16	Модеста	Максим.
Ев. утр. Иоан. 65. Літ.	30 П 17	Соп. Св. Духа	1 Св. Тр.
з веч. і мол.	31 П 18	Нон. Св. Духа	Петронелі

Погода: Від 4. постійна погода. Кілька днів по 12. дощ. Зід Воснесення тепло і погода до Зелених Свят.

Реформи в церкві є dokonечні. Наша церков перебує більшого здемократизовання. Єпископів повинні вибирати капітули з десятима голосами, сусідні єпископи по 3 голосів, декани епархії і з кожного деканату один вибраний кондекальними священиками, представник Ставропігії з двома голосами а що десять товариств, які мають релігійно-гуманітарний напрям малиби 1 голос. Вибори тайні, картками. З катихизів голосувалиби лишень доктори так само і професори богосл. факультету. Пароха вибиралиби: консистори разом з 2 голосами, єпископ 3 голоси, декан парохії і представник церковного брацтва парохії. Вибори тайні картками або при тіснійшій виборі чорно-білими кульками. Наша церков повинна мати козечно патріярха, який мавби власть над угорсько-українською церквою, Буковиною, єпископами в Крижоваца, Америці і Боснійсь. вікаріяті.

Історичні спомини: 16. 1648. Побіда Хмельницького над Поляками під Жовтими Водами. 26. 1648. Побіда Хмельницького під Корсунем. 23. 1916. † Ів. Франка.

1920

VI. ЧЕРВЕНЬ

30 дн.

Церковний Устав	н. ст. с. ст.	Гр. кат. свята	Лат. свята
Загальниця.	1 В 19	Май. Патр.	Фльоріяна
	2 С 20	Талалея	Еразма
	3 Ч 21	† Конст. і Єл. ☉	Боже Тіло
	4 П 22	Васіліска	Варнави
Відд. Сошеств. Св. Д.	5 С 23	Михайла	Онуфрії
Гл. 8 Ев. утр. 1.	6 П 24	1 Всіх Св. Сим.	2 Норберт.
Початок Петрівки	7 П 25	† Об. Г. Г. И. Кр.	Люкреція
	8 В 26	Карпа ап.	Медарда
	9 С 27	Терап.	Феліціяна
Евхар. пер. на неділю	10 Ч 28	Микити ☉	Марґарети
і тоді обхід з Св. Т.	11 П 29	Теодозії	Варнави
	12 С 30	Ізаакія	Івана фак.
Гл. 1. Ев. утр. 1. Літ.: Ев. Иоан. 24.	13 П 31	2. по 3 Св. Єр.	3. Ант. П.
	14 П 1	Черв. Юст.	Василя
	15 В 2	Никифора, Ал.	Віта муч.
	16 С 3	Лукіл. Ден. ☉	Брунона
Відд. Евхаристії.	17 Ч 4	Митрофана	Адольфа
Серц. Іс. на нед. Состр. Б.	18 П 5	Доротея	Марцеля
	19 С 6	Іларіона	Юліяна
Гл. 2. Ев. утр. 3. Сл. Серцю Іс.	20 П 7	3. по 3. Св.	4 Регіни
	21 П 8	Теодора, Еф.	Альойза
	22 В 9	Кирила, Т.	Павліни
	23 С 10	Тимотея, Ол.	Сидонії
	24 Ч 11	Вартол. і Варн.	Рожд. св. Ів.
	25 П 12	† Онуфр. і П. ☉	Юліяна
	26 С 13	Акилини	Івана і П.
Гл. 3. Ев. утр. 4.	27 П 14	4. зо 3. Св.	5. Владисл.
	28 П 15	Амоса, Єрон.	Льва папи
	29 В 16	Тихона еп.	Петра і П.
	30 С 17	Мануїла	Луцини

Погода: Від 2. погода. По 10. дощі. Від 16. знова по-
стійна погода.

Які реформи перевести в наших банках і товариствах? Кредитові товариства повинні охоче позичати на закупно домов і землі всім інтелігентним нашим діячам, переводити рееміграцію бідних сторожів, слуг і робітників з міста Львова і других міст на села, даючи їм кредит на купно хата і ґрунту, брати тільки 4% від них без жадних додатків які тепер виносять до 8 і 9%. З доходів розділювати вдовам і сиротам по найбільше в війні потерпівших священиках і інвалідах. Бурса, яка не держить половину бурсаків за дармо а другу часть по нищих цінах як на станціях, є негідною зватися бурсою для молоді. Ставропігія, Дністер, Тов Шевченка, Гостинниця і Сільський Господар повинні відступити по 1—2 кімнати даром для академиків, які мешкалиби по 3 разом. Вони обовязані за те освідомлювати львівські найвищ верстви, вишукувати по чужих школах і домах спольщені наші діти і віддавати освідомлених до українських шкіл.

Історичні спомини: 6. 1224. Страшна битва нашого народа з Татарями, які удусили 70 князів між дошками. 7. 1843 + поета-будителя о. Маркіяна Шашкевича. 25. 1205. Кн. Роман забитий підступно Поляками під Завихостом. 28. 1768. Заліз-
няк і Гонта заняли Умань.

39+1+1+1+0

1920

VII. ЛИПЕНЬ

31 дн.

Церковний Устав	н.ст.с.ст.	Гр. кат. свята	Лат. свята
	1 Ч 18	Черв. Леонт.	Теобальди
	2 П 19	† Юди ап. ☩	Пос. Марії
	3 С 20	Методія	Альфреда
Гл. 4. Ев. утр. 5.	4 Н 21	5. по 3. Св.	6. Носиф. К.
	5 П 22	Евсевія, Юл.	Кирила і М.
Ев. утр. Луки 3.	6 В 23	Агрипіни	Ісаї пр.
	7 С 24	Рожд. Ів. Кр.	Івана з Д.
	8 Ч 25	февронії	Елисавети
	9 П 26	Давида Сол. ☩	Анатолія
	10 С 27	Самсона	Амалії
Гл. 5. Ев. утр. 6.	11 Н 28	6. по 3. Св.	7. Шія і П.
Ев. утр. Иоан. 67.	12 П 29	Петра і Павла	Генрика
	13 В 30	Собор 12 Ап.	Марґарети
Ев. утр. Луки 4.	14 С 1	Лип. Косми	Бонавент.
	15 Ч 2	† Пол. ризп. Пв.	Генрики
	16 П 3	Якінта, Ан. ☩	† Пр. Д. М.
	17 С 4	Андрея Кр. М.	† Симеона
Гл. 6. Ев. утр. 7. Літ.: Ап. і Ев. нед. і св. Кир. і Мет. Иоан. 48.	18 Н 5	7. по 3. Св.	8. Фридер.
	19 П 6	† Атаназія	Вінкентія
	20 В 7	Томи	Ілїї
	21 С 8	Прокопа	Пракседи
	22 Ч 9	Панкратія Т.	Марії Магд.
	23 П 10	† Антонія печ.	Аполівар.
	24 С 11	Евф. Ольги ☩	Кристини
Гл. 7. Ев. утр. 8.	25 Н 12	8. по 3. Св. Пр.	9. Якова
	26 П 13	Гавриїла, Ст.	Анни
Водосв. Пам. Кр. Р.-У.	27 В 14	Акини, Онис.	Наталїї
	28 С 15	† Володимира	Віктора
	29 Ч 16	Антиногева	Марти
	30 П 17	Марини вмч.	Абдона
	31 С 18	Еміліяна	Ігнатїя Ол.

Погода: Спочатку нестала погода. Від 16. спеки переривані бурями.

Як дбати про нашу культуру? Треба спровадити до краю наших малярів, артистів-різбарів, співаків, які живуть заграницею і служать чужим. Кожде наше товариство, кождий банк повинні замовляти в них бодай два твори річно для украшення своїх кімнат і одному з них давати сталу підмогу на жите. У Львові повинна повстати різбарсько-малярська школа. Ні одна церков не повинна замовляти образів, іконостасів, вивотів, чаш і інших предметів у чужих артистів і заграницею, але виключно у своїх, котрі знова не повинні жадати заплати перевищоючої можности фундаторів і комітетів, але трудитися для своїх при запевненню скромного удержаняся.

Історичні спомини: 9. 1651. Іван Богун випроваджує козаків з під Берестечка.—Поляки при помочі навятих Німців підкупивши хана-союзника Хмельницького, якого вони арештували, побили українські війська. 10. 1709. Битва під Полтавою. 5. 1918. Большевики розстріляли царя Миколу II. 18. 1775. Руйноване Січі Запорозжської. 28. 1672. Дорошенко побив Поляків під Четвертенівкою.

1920

VIII. СЕРПЕНЬ

31 дн.

Церковний Устав	н.ст.с.ст.	Гр. кат. свята	Лат. свята
Гл. 8. Ев. утр. 9. Ап. і Ев. нед. і Отцям.	1 П 19 2 П 20 3 В 21 4 С 22 5 Ч 23 6 П 24 7 С 25	Лип. 9 п. 3. ☽ † Ілїї прор. Симеона пр. Маїї Магд. Трофима † Бориса і Гл. † Усп. св. Анни	10. Петра Альфонса Обр. С. Стеф. Домініка † М. Б. Сніж. Преобр. Г. Кастана
Гл. 1. Ев. утр. 10. (Ілїї з 2 (20)).	8 П 26 9 П 27 10 В 28 11 С 29 12 Ч 30 13 П 31 14 С 1	10. по 3. Св. С † Пантелейм. Прохора Калинника, С. Сили. Кр. Ап. Евдокима Серп. Пер. ☽	11. Еміліян Романа Лаврент. Тибурція Кляри Гіполіта Евзебія
Винос Ч. Кр. Спасівка. Гл. 2. Ев. утр. 11. Предпр. Преобр. Ев. ут. Луки 45. Свяч. ов. П'ятниця попразен.	15 П 2 16 П 3 17 В 4 18 С 5 19 Ч 6 20 П 7 21 С 8	11. п. 3. Св. П. Ізакія п. 7 стр. Евдокі. Евсигнія Преобр. Госп. Дометія Емілія Леон.	12. У. П. Д. Б. Роха Мирона Олени Людвіка Бернарда Іванни
Гл. 3. Ев. утр. 1. Відд. Преображ. Предпр. Успенія. Ев. утр. Луки 4.	22 П 9 23 П 10 24 В 11 25 С 12 26 Ч 13 27 П 14 28 С 15	12. по 3. Св. Лаврентія ☽ Евпла Фотія і Ан. Максима Міхеа пр. Успен. Богор.	13 по 3. С. Філіпа Вартоломея Людвіка Олександра Йосифа Кал. Авґустина
Гл. 4. Ев. утр. 2.	29 П 16 30 П 17 31 В 18	13. по 3. Св. Мирона, Юл. Фльора, Лав. ☽	14. по 3. С. Фелікса Раймунда

Погода: По Іллі дощ, відтак до Спаса погода. Від 23. вестійна погода. По Успенію дощ і зимно.

В чім сильне становиisko нації? Горожанин, що не має своєї хати і кусня города та ошадженого гроша а живе вічно в комірнім не піднесе своєї вітчизни, не розвине традиції до минулого. Він буде все залежним і буде гнутися в „три біди“. Кождий повинен вже на шкільній лавці мати щадничу книжочку а як отримає становиisko побільшити ошадности, децю пожичити на асекураційну полісу, і купити ґрунт та поставити дім для своєї родини. Кождий священик повинен в поблизькім місті купити або побудувати дім. Дерево взяти з ерекціональних ґрунтів, натомість засадити щепи і другі дерева. В случаю його смерті родина не буде понівірятися і нуждою жити. На кождім господарстві повинен бути якийсь ремісник. Тому належить кожного хлопця вчити якогось ремесла. Майстри в місті приймають хлопців даром на науку, дають харч і ще платять. Ремесло і промисл робить державу і націю дуже сильними.

Історичні спомини: 5. 1657. † Богдан Хмельницький. 15. до 16. 1649. Гетьман Богдан Хмельницький побив Поляків під Зборовом.

Церковний Устав	н.ст.с.ст.	Гр. кат. свята	Лат. свята.
Огд. Усп. Гл. 5. Ев. ут. 4. Ап. і Ев. нед. і отк.	1 С 19	Серп. Андр.	Егіда
	2 Ч 20	Самуїла	Стефана
	3 П 21	Тадея ап.	Йоахима
	4 С 22	Агатоніка с.	Розалії
Піст Усік. Ев. ут. Мат 7. Гл. 6. Ев. утр. 4.	5 П 23	14. по 3. Св.	15. по 3. С.
	6 П 24	Евтиха ☾	Захарія
	7 В 25	Вартол. і Толст.	Анастазії
	8 С 26	Адріана і Нат.	Рожд. Бог.
	9 Ч 27	Пимена, Сави	Северина
	10 П 28	Мойсея, Анни	Миколи з Т.
	11 С 29	† Усік. гол. Ів.	Прота, Гіяц.
	12 П 30	15. по 3. Св. Ч.	16. по 3. С.
	13 П 31	† Полож. п. Б.	Аврелія
	14 В 1	Верес. Сим. ☾	Воздв. ч. Х.
Гл. 7. Ев. утр. 5. Предир Рожд Бог. Ев. утр. Луки 4.	15 С 2	Маманта, Ів.	Нікодема
	16 Ч 3	Теоф. Дор,	Людмили
	17 П 4	Вавили і М.	Юстина
	18 С 5	Захарія і Е.	Томи
	19 П 6	16. по 3. Св.	17. по 3. С.
	20 П 7	Созонта	Евстахія
	21 В 8	Рожд. Бог.	Матея еп.
Суб. пер. Воз. і отд. Р. Б.	22 С 9	Йоахима ☾	Теклі і К.
	23 Ч 10	Мінодори, М.	Маврикія
	24 П 11	Теодора, Еф.	Руперта
	25 С 12	Автонома	Клеофаса
	26 П 13	17. по 3. Св.	18. по 3. С.
	27 П 14	Возд. Ч. Хр.	Косми і Д.
	28 В 15	Микити	Вячеслава
Гл. 8. Ев. у. 6. Ап. Ев. н. п. Возд. і Обн. храма Піст. На Ч. Кр.: Ев. ут. Иоан. 42. На Сл. Тобіпок. світ, вин. Кр. до тетрап.	29 С 16	Евфимії ☾	Мих. арх.
	30 Ч 17	Софії, В. Н. Л.	Ероніма

Погода: До 6. дощ, потім тепло. По 14. холод і дощі. Від 23. погода і ще тепло.

Жидівські свята: 16. четвер: Новий Рік. 17. п'ят. Друге свято Н. Року і піст. 26. субота: Судний день. 30. четвер Перше свято Кучок.

До яких шкіл посилати наші діти? До середніх шкіл, які як будуть зреформовані, то дадуть загальне образование і науку ремесла. Діти, які не надаються до такої науки належить посилати до торговельної школи, яку основала у Львові „Просьвіта“. Доброю є школа гончарська і деревл. промислу в Коломиї, забавок в Яворові, ткацька в Кросні, деревл. різьби в Закопанім, рілльничі в Бережниці і Суходолі. Дуже важні є промислові школи у Львові і вища промислова в Кракові. З них виходять будівничі (а по додаткових студіях інжінери) управителі хемічних фабрик, великих тартаків, млинів, пряділень і ин. Знамениті є подібні школи в Чехах і Австрії. Всі ті школи висилають на запитання кореспонд. картою інформації-проспекти.

Історичні спомини: 3. 1709. † гетьм. Івана Мазепи. 3. 1914. Рос. війська заняли Львів. 6. 1672. Дорошенко здобув Камінець Подільський. 14. 1914. Жорстоке вирубане пів сотки українських жінок і дітей в Перемишлі.

Церковний Устав	н.ст.с.ст.	Гр. кат. свята	Лат. свята
Свб. по Воздвиж.	1 П 18 2 С 19	Верес. Евм. Трофима	Ремігії Леоарда
Гл. 1. Ев. утр. 7. Ап. і Ев. нед. по Воздв.	3 Н 20 4 П 21 5 В 22 6 С 23 7 Ч 24 8 П 25 9 С 26	18. по 3. Св. Кондрага Фоки і Йони С Зач. Ів. Кр. Теклі Нік. Евфрозини Іваана Богосл.	19 Р. М. Б. Францішка Пляцида Брунона Марка і Юл. Бригіді Діонізія
Служ. прест. св. Йоана.	10 Н 27 11 П 28 12 В 29 13 С 30	19. по 3. Св. + Харитона Киріяка Григорія	20. по 3. С Емілії Макса Едварда
Гл. 2. Ев. утр. 8.	14 Ч 1 15 П 2 16 С 3	Жов. + Покр. Кипріана Юст. Діонізія	Калікста Тереси Фльорент.
Покр. Ев. у. Луки 4. на не- ділю.	17 Н 4 18 П 5 19 В 6 20 С 7 21 Ч 8 22 П 9 23 С 10	20. по 3. Св. Харитини + Томи ап. Сергії і В. Пелягії + Якова ап. Евлямпія мч.	21. Осв. Хр. Луки Петра Феліціяна Уршулі Корсулі Івана Кап.
Гл. 3. Ев. утр. 9. (Літія як Покров).	24 Н 11 25 П 12 26 В 13 27 С 14 28 Ч 15 29 П 16 30 С 17	21. по 3. Св. Прова, Андр. Карпа ап. + Параскеви Евтимія, Лук. У Льонгіна сот. Андрея крит	22. по 3. С. Хризанта Евариста Сабони Сим. і Юди Наркиза Маркеля
Гл. 5. Ев. у. 11. Ап. Ев. н. і Луки 31	Н 18	22. по 3. Св.	23. по 3. С.

Погода: До 6. дощі. До Покрови погода. Потім мрака, дощ і зимно. По 21. погода. Від 23. змінно.

Жидівські свята: 16. субота: Друге свято Кучок. 22. п'ятн. Конець Кучок. 23. Радість з права.

Які повинні бути послі, часописи і критика? Вони є такі, яким є і народ що їх вибирає, підтримує і терпить. Коли нарід є політично або державно невироблений, тоді ідейні його одиниці повинні стояти на контролі і кожду хвилю їх роботу зазначувати. В тім случаю треба незалежної, безпартійної часописи або щоденної або тижневника, якіби видавала якась ідейна одиниця-патріот і в культурний спосіб п'ятувала підкупство, некультурність, вульгарність, злові видумки, напасть на честь ідейних діячів, письменників і артистів, а заохочувала чесних людей до дальшої праці. Читачі часописів повинні зараз реагувати у відносних редакціях і евентуально переставати їх пренумерувати. Послів належить за неробство і підозрілу або слямазарну діяльність покликувати до зложення мандату.

Істор. спомини: 13. 1648. Триумфальний вїзд Хмельницького до Києва. 19. 1918. Проголошене незалежної Української держави в сали „Народнього Дому“ у Львові.

Церковний Устав	н.ст.с.ст.	Гр. кат. свята	Лат. свята
Суб. Димитрієва Помин.	1 П 19	Жов. Йоїла	Всіх Свв.
	2 В 20	Артемія вмч.	<i>День задуш.</i>
	3 С 21	Іляріона в.	Губерта
	4 Ч 22	Авернія еп. С	Кароля Бор.
	5 П 23	Якова ап.	Емерика
	6 С 24	Арети м.	Леонарда
Гл. 6. Ев. утр. 1. Ев. ут. Мат. 36.	7 Н 25	23. по 3. Св.	24. п. 3. Св.
	8 Н 26	Дмитрія Вмч.	Северина
	9 В 27	Нестора м.	Теодора
	10 С 28	Параскеви м.	Андрея
	11 Ч 29	Анастазії м.	Мартина
	12 П 30	Зиновія	Авралія
	13 С 31	Стахія і Н.	Станислава
Гл. 7. Ев. утр. 2. Кос. і Д.	14 Н 1	Пад. 24. п. 3. С.	25 п. 3. Св.
	15 П 2	Акиндина	Леопольда
	16 В 3	Иосифа, Ант.	Едмунда
	17 С 4	Иоанік. Нік.	Сальомеї
	18 Ч 5	Галактіона	Евгенія
	19 П 6	Павла Варл.	Елисавети
	20 С 7	Брона і Лаз. ☾	Фелікса
Гл. 8. Ев. утр. 3. Ев. нед. і Мих.	21 Н 8	25. Мих. Арх.	26. . 3. Св.
	22 П 9	Онисифора мч.	Цецилії
	23 В 10	Ераста Ол. ап.	Климентя
	24 С 11	Віктора	Емілії
	25 Ч 12	† Иосаф. свмч.	Катерини
	26 П 13	† Івана зол. ☼	Конрада
	27 С 14	+ Филипа ап.	Валеріяна
Піст. Пилипіака.			
Гл. 1. Ев. утр. 4. Бересь еще Ев. св. Иосафату.	28 Н 15	26. п. 3. Св.	1. Адв. Руф.
	29 П 16	† Матея ев.	Сатурніна
	30 В 17	Григорія неок.	Андрія ап.

Погода: Від 3. дощ зі снігом, потім від 12 погідно але змрно. Від 19. зміна, знова змрно. Від 26. в день тепло, ранки з приморозком.

Як плекати обряд? Священик або ним уповажнений патріот повинен кожду дитину і ученика вивчити служити до Служби Божої і свівати Вечірню без стіхир і стіховнів. При кожній церкві повинен бути хор плачений з церковної скарбони, доходів церковного поля або зі складок. Єпископ згл. Собор повинні скоротити Богослуження, опускаючи зі Служби Бож. ектенії, котрі повтаряються, пр. молитви за власть папи, єпископів і державну та довпі възгласи; з вечірні і утрени лишити по 1. стихирі, а трудні, все змінюючіся части їх опустити. Типик треба скоротити, Євангелія і апостоли брати тільки по одному. Катихит, котрий в місті не вивчить молодіжи служити до Служби Божої і не дає до читання істор. національно-освідомлюючих книжок та не достарчить кожній дитині молитвослова з вечірнею, цей не сповнює свого завдання.

Історичні спомини: 1. 1919. почалася польсько-українська війна. 3. 1885. † поет о. Мих. Устиянович 6. 1811. * поет о. Маркіян Шашкевич. 10. 1835 † Іван Котляревський. 29. 1778. * Григ. Квітка.

Церковний Устав	н.ст.с.ст.	Гр. кат. свята	Лат. свята
Предпр. Введ. Ев. утр. Луки 4.	1 С 18	Над. Плято	Елігія
	2 Ч 19	Авдія, Варл.	Бальбіні
	3 П 20	Григор. і Прок.	Франц. Кс.
	4 С 21	Вов. П. Д. М. С	Варвари м.
Гл. 2. Ев. ут. 5. (Полиел.) Відд. Введ.	5 П 22	27. по 3. Св.	2 Адв. Сави
	6 П 23	Амфілоха вмч.	Николая
	7 В 24	Катерини	Амброзія
	8 С 25	Клим. Петр.	Нев. Зач.
	9 Ч 26	Алиція пр.	Леокадії
	10 П 27	Якова, Пав.	Юдити
	11 С 28	Стефана і Ір.	Дамазія
Гл. 3. Ев. утр. 6. Літ. Ап. 28 нед. Ев. 30 нед.	12 П 29	28. по 3. Св ☉	3 Адв. Мак.
	13 П 30	† Андрея ап.	Луції, От.
	14 В 1	Груд. Наума	Спірідіона
	15 С 2	Авакума пр.	Евсебія
	16 Ч 3	Софрона пр.	Аделяйди
	17 П 4	† Варвари вмч.	Лазаря еп.
	18 С 5	† Сави осьв.	Граціанам.
	19 П 6	Николая Ч. ☉	4 Адв. Фав.
Гл. 4. Ев. у. 7. Ап. 30 н. Ев. 29. і Николая Предпр. Зач. Бог. Ев. Луки 4. Попразн. Зач.	20 П 7	Амброзія еп.	Теофіля мч.
	21 В 8	Палягії пр.	Томи ап.
	22 С 9	Неп. Зач. Бог.	Зенона
	23 Ч 10	Міни м.	Вікторії
	24 П 11	Данила пр.	Адама і Еви
	25 С 12	Спірідіона еп.	Рожд. І Хр.
	26 П 13	Н. Праот. ☉	Стефана п.
Гл. 5. Ев. у. 8. Ап. зач. 257 і 230. Ев. Луки 76 і 106.	27 П 14	Тирса, Фил.	Івана ев.
	28 В 15	Елєвт Павл. пр.	Дітий уб.
	29 С 16	Аггея пр.	Томи
	30 Ч 17	Данила пр. А.	Давида
	31 П 18	Севаст. Мод.	Сильвестра

Погода: До 5. зимно, відтак сніг і сильні морози. По-19. великі сніги і морози. Від 26. погода а в останніх днях, сніговиця.

Найкраще життя, це родинне, патріархальне нашого дуже вбогого священства, яке при демократизмі заховує народні традиції, яке видало мало не всіх наших діячів-патріотів, поетів, підтримує і видає часописи, плекає штуки, без якого не повстала ні одна бурса, ні одна інституція. Священство наше і його діти були все найбільшими патріотами і найбільше ворогами переслідувані. Ціла суспільність не повинна допустити до делібату священства, бо апостоли і св. Петро, перший намісник Христовий в Римі були жонаті таксамо і папи. Вони вричисто в Римі при заключуваню унії по віки вічні приобіцяли, що не будуть у нас заводити делібату, який у Німців, Угрів, Французів і Італійців викликав лише повижене церкви а де є нежонаті, ніби незалежне духовенство, там завели цивільні шлюби, усувають науку релігії і ин.

Історичні спомини: 4. 1803. † Ів. Калынишевського, ост. кошового Січи в Соловецькім монастири на Білім морі. 7. 1811. * укр. поет о. Н. Устіянович. 25. 1653. Б. Хмельницький побив Поляків під Жванцем. 31. 1637. Поляки умертвили Павлюка.

Церковний Устав	н	ст.	с.ст.	Гр. кат. свята	Лат. свята
Суб. пер Р. і Ігн. з 2 січ.	1	С	19	Груд. 1920. Бон.	Нов. Рік
Гл. 6. Ев. у. 9. На веч. 3 чт.	2	П	20	Пер Р. і Оти.	2 по Р. Хр.
Предпр. Різд. Пон. 27.	3	П	21	Муч. Юліяни	Геновефи
	4	В	22	Анаст. Вм.	Тита
Часи. Л. В. з веч. вх. з	5	С	23	Муч. в Криті	Емілії
Ев. Навеч. з всен. [Ев. у.	6	Ч	24	Навеч. Р. Хр.	3 Кор. Еп.
Мат. 2. С по Р. Ев. у. Мат. 2.	7	П	25	Різдво Хр.	Валентія
	8	С	26	С. Пр. Бог. П.	Северіяна
Гл. 7. Ев. у. 10. Нед. по Р.	9	П	27	П. по Р. Стеф.	1 по Епіф.
Пон. Попр. і служ. Стеф.	10	П	28	20.000 муч	Івана Добр
	11	В	29	14 т. дітей	Гігінія
Попр. Різдва.	12	С	30	Анізії муч.	Аркадія
Відд. Різдва.	13	Ч	31	Прп. Мелянії	Гіларія
Ев. у. Иоан. 33. Л. В. В.	14	П	1	Нов. Р. 1921	Фелікса
	15	С	2	Сильвестра	Павла
Гл. 8. Ев. утр. 11.	16	П	3	Пер. Просв.	2 по 3 Кор.
Л. В. В. з веч. і вх. з Ев.	17	П	4	Собор 70 Ап.	Антонія
Літ. Зол. Ев. ут. Мар.	18	В	5	Нав. Иордану	Приски
	19	С	6	Богоявленє	Фердинанда
	20	Ч	7	† Соб. Івана	Фабіяна
	21	П	8	Георгія. Еміл.	Агнети
	22	С	9	Полієвкта	Обр. Пр ДМ.
Гл. 1. Ев. утр. 1	23	П	10	П. по Прос.	3 по 3 Кор.
	24	П	11	† Теодозія В.	Тимотея
	25	В	12	Тадіянни	Н. св. Павла
	26	С	13	М. Єрмія	Полікарпа
	27	Ч	14	П. Отців уб.	Івана Злат.
	28	П	15	Пр. Павла	Карла Вел.
	29	С	16	П. вер. с. Петра	Франца Сал.
Гл. 2. Ев. утр. 2.	30	П	17	30 по С. св. Д.	4 по 3 Кор.
	31	П	18	Атаназ. і Кир.	Петра з Н.

Погода. До 5 мороз потім сніг і зимно до 11. По 12 погода і морози. Від 22. тепло а по 28 дощ і сніг.

Університети. Треба конечно утворити укр. університет в Ужгороді або Мункачи, в Самборі, Львові і в Холмі або Луцку а гімназії в Галичі, який треба двинути з занепаду, в Краснім к. Золочева, в Немирові, Мостисках, Турці, Старім Самборі і Лютовисках.

Театр. Треба домагатись зараз з початку від сойму дотації на вибудованє у Львові, Перемишлі і Станиславові укр. театру. Театр повинен грати що місяця якусь нову укр. драму, Шекспіра і такі твори виховуючі, які грає віденська „Volksooper“.

Найважніші наші обов'язки.

Народови нашому доти не буде добре поводитися і він доти буде розділений між кілька держав, доки цілий нарід не буде грамотний і не стане богатим через промисл, ремесло, торгівлю і поступові урядження в гасдівстві. Тому треба оснувати при кожній церкві „на дяківці“ фреблівку для 4—6 літніх діток і народну, національну школу, хотяйби в селі була друга державна школа. Фонди на це: з церковної скарбони, місячної оплати родичів по 3 гривні корони і громадські кари.

Перші великі здобутки Поляків в війні були аж з університети: в Варшаві, Люблині, Вільні. На першій засіданю Сойму, треба перевести проєкт основаня університетів в Самборі і Львові. Угорська Україна повинна оснувати університет в Ужгороді а неповний в Марамороші.

Треба конче перевести в соймі всі ті доконечні незвичайно практичні і поступові постуляти, які подалисько в нашій календарі при кождім місяці. В тій цілі треба негайно уряджувати на ці теми віча, збори, наради і видавати бодай піваркушеві брошурки для освідомлювання загалу, бо від цього які ми лади заведемо з початку, такі й остануть і поза 25 літте!

Наші письменники повинні видавати історії укр. народу і твори письменників в польській, чеській, угорській і румунській мові. Залежні і підбиті Римом Греки охоронили таким способом свій народ від нещастя і винародовління, бо накинули пишучи й по латині своїм побідителям і ворогам свій світогляд. Це конечно!

При помочи вандрівних учителів поучити наше жіноцтво по селах як і які страви варити для дітей і себе, бо відживленє народу з причини невміння і непрактичности є дуже лихе і шкідливе!

Предплачуйте, усі земляки, „Бібліотеку укр. ориг. творів для родин і дорослої молодіжи“, яка є поступова і добрими книжками які видає, хоче виховати нове і чесне покоління патріотів зі солідарними стремліннями! За 4 випуски разом 20 Кор. Поодинокі по 5 Кор. Післати гроші або карткою замовити (а вишлєся за посліплатою) у о. др. Йос. Застирця, Львів, св. Софії 20. або укр. гімназія.

Статут для Східньої Галичини і наші завдання.

Англія, це держава, яка йде все з духом часу, розвиває в своїх незмірених кольоніях найкращий спосіб правління народами, дає всім їм найдаліше йдучу автономію і національні права а собі заховує лише користи і першенства ввозу і вивозу товарів.

Англія є творцем статута для українського народу на Угорській Україні і в Східній Галичині. Під оглядом правничим є це проба статута і коли нарід зрозуміє його провізоричність і його використає, тоді буде він мостом до осягнення ідеалу нації. Він розбуджує енергію народу і вказує дороги до державности. Тому найважливішим ділом патріотів і цілого народу буде, вибрати до „Першого автономного Союму“ найідеальніших і найбільше характерних людей праці, котрі не робилиби приватних інтересів але творили державні форми і національні вартости. Від нас самих всьо залежить! Не висуваймо вперед людей, ко зі в себе не вміють газдувати, котрі задовжені, мають лише своє добро на оці і вже відіграли свою ролу ніби опозиціоністів а будучи тайно залежними не були годні ні одного урядника усунути, який надуживав своєї власти на шкоду і наругу нашого бідного народу. Не вибираймо таких, що на вічах богато гарного говорять а нічого не годні доконати. Не вибираймо жадних доктринерів партій, але вибираймо людей з усіх партій, які є знані з труду, праці, практики життя і які горячо люблять рідний край і працювали для нього і терпіли во „время люте“. Вважаймо пильно, щоби лише такі люде ставали нашими державними урядниками і по громадах! Тоді буде лад, свобода і статут наданий Східній Галичині стане не лише запорукою свобод але і властивим шляхом незалежности і розвою одного з найбільших і чи не найздібніших до культури народів!

Зрозуміймо, обединімся думкою і працею для величі часу, щоби дваїцятьпятьлітте не було прогайноване для Соборної, ідеї нації!

До цього покликає нас статут для Східної Галичини опрацьований поступовою і тому могутною Англією!

Літературний Додаток.

Борис Кольоманович

(Історичне оповіданє).

*Вир. Паньству добродіям: Анатоліям Долинським, на
спомин 7. серпня 1914 р.*

Навіть чужинці скажуть тобі, що Україна се чудний край. Їдеш нею залізницею, коли лани покриють ся пашнею, тоді чуєш чудний аромат пшениці вже в замкненім возі, що задиханий біжить по краю. Відеш в степ, то запах різномавітних зел так тебе упоїть, що ставеш мов півсонний. Всі дорогі перфуми Франції, рожі долини Маріци, кадила Леванту, не дадуть пахощів нашої української землі!.. Кожда рослина якась тут инша, краща, сильнійша ростом і кріпша складниками.

Такиж і незвичайні люди, що з давен-давна в нас зросли. Се індивідуалісти, бо вони не з заходу, півночи Європи, зимні і бездушні як геометрія; ні! — вони небуденні своєю буйною фантазією, геройськими подвигами. Природа і люди собі тут не чужі...

Історія не зможе оповісти про всіх наших героїв. Ось послушайте, що чужинці-літописці давних, замерклих часів передали нам про одного з них, нашого Бориса Кольомановича:

Князь Святополк II. мав доньку Предиславу, чудної вроди. Її посватав та й з нею одружив ся угорський король Кольоман. Королева Предислава, прибувши на Угорщину, застала там нужденний край. Міст не було, народ жив ладом степовиків; їх хижі виглядали як курники. Стіни плетено з лозини і молодого очерету, котрий обліплювали болотом. Освіта і культура стояли

дуже низко. Коли в нас, на Вкраїні, навіть жіноцтво було образоване, а Предислава читала твори грецьких і візантійських письменників, то її муж, Кольоман, був перший угорський король, що вмів читати і за те вже називали його Мадяри „вченим“. Тому й не диво, що королева Предислава банувала за своєю любовою, гарною Україною, куди рік річно виїздила.

На Вкраїні вродив ся, зріс і виховав ся, її прегарний син а наш герой, Борис Кольоманович.

Яка в нього була крепка індивідуальність, яка сила волі, що за енергія і любов вітчизни та інтересів своєї батьківщини?!

А яка се була краса? На всю Европу гарний лицар, підбивав він собі серця найвизначнійших і найкращих князівних та королівних. Чи ж не диво, що донька австрійського князя Генрика Язоміргота, побачивши його чудну стать і пізнавши його характер, влюбила ся в нього, а коли він відіхав з Відня, то вона заплакала — затужила а відтак вступила до... монастиря?

Донька цісаря Конрада Гогенштавфа, Елеонора, благала на вколішках своїх батьків, щоби видали її заміж за найкрасшого лицаря з далекого Київ, за князя Бориса. Вона то справила, що цісар Конрад дав Борисови поміч в найкритичнішій хвилі його боротьби о угорський престіл, себто по нещасній битві над рікою Сайо. Коли гордий Конрад не сповнив її першого прохання, тоді цісарівна, залюблена в Борисови, не хотіла й глянути на другого жениха і доколлатала свого нещасного життя в тяжкій, чорній меланхолії.

Донька Людвика VII., короля Франції, тільки тому товаришила своєму батькови в другім хрестоноснім поході, щоби побачити на сході чудного лицаря, Бориса Кольомановича, про котрого співали її співці над Секваною. Вона вимогла на батькови, що він спрямував цілий похід хрестоносців Дунаєм, через Угорщину, хотай мав вигіднішу і коротшу дорогу, через Середземне море.

Повнизше Будапешту сгрінула ся французська королівна, найкрасша з усіх тодішних княгинь,

з найгарнійшим і найбільше лицарським Борисом. Вона дала йому знати про своє бажання пізнати його особисто через французького купця, який не раз-не два бував на Русі, та який на Дністровій дорозі, під Галичем, пізнав Бориса. Весь двір короля Людовика VII. враз з дружиною німецького цесаря Конрада III., гостили Бориса Кольомановича і його дружину-ратників славним бенкетом при звуках музики і лицарських пісень. Укороновані голови пили його здоров'я, а коли наш Борис підняв золоту чарку солодкого вина в честь „найкрасшої з усіх дам“, французької королівної, та коли так мило на неї глянув, як се вмів лиш український хлопець, розмилюваний в пісні і розміряний в своїм щастю, тоді королівної груди морем чувств сфільювала, а серце її й тьохкало-просило ся: „Тільки з Борисом щастє твоє, преславна вродою королівно, тільки з ним під вінець!“ Але щастє людини вівіркою граєть ся. Мигне пушистим волосом, скочить на вистаюче гиле, поповзне в гору, зявить ся на вершку превисокої деревини, спустить ся в долину, перескочить на друге дерево о иншому листю, зіскочить в дебри, та спочине між глодом-тернєм, докіль сполошене, не кине ся в протинному напрямови.

Авантурничий, угорський король Гейза II. затрівожив ся о свій престіл, на якому вмиє в друге чи в третє засїв би Борис. Розгнівав ся він за се на французького короля і на цесаря, що єї рішили помочи Борисови осісти на столі Гейзи. Він наслав скрито своїх людей, котрі весь засіб поживи, зброю, одежу та табор хрестовосців розграбили, спалили, або кинули в Дунай. Весь похід з королями знайшов ся в безвихіднім положеню. Оба пануючі просили тепер Гейзу о харч, одіж і зброю. Гейза обіцяв їм дати під умовою, що вони видадуть йому Бориса.

Лицарський король Людовик VII, на прошенє своєї доньки порадив Борисови, через свого маршалка, щоби Борис відбив ся трохи від королівсько-цесарського табору, щоби уможливити дальший похід до Землі Святої.

Борис розумів скрутне положення зголоднілих і беззбройних військ двох народів і по щирім, сердечнім працянню, відіхав до північної Угорщини, котра вважала Бориса своїм королем, а про Гейзу не хотіла й знати.

Борис не скоро прибув між своїх. Він лише оминув великим півколесом столицю свого ворога, неправно на Угорщині володіючого Гейзи, а відтак пішов на захід і там, де Анїза вливає ся великим лиманом до Дунаю, там, в тій прекрасній долині, де колись вожд Нібелюнгів під час свого походу спочивав, там стрівув ся він вдруге зі своєю Генрієтою, французькою королівною, яка розгнівана на „дикого“ Гейзу, поволи, наче на кого очікуючи, вертала горі Дунаєм, маючи після умовлення з Борисом свій поворот до Франції. Благородний, лицарський провідник Хрестового походу, король французький Людовик VII, любив свою одиначку, доньку. Він і дав їй своє благословення і згоду на подружжя з Борисом.

— — — — —

Поспитаєте про дальшу судьбу Бориса? Хто цікавіший, най загляне до рукописей літописців тих часів. Там розвідає ся він, що наш герой боров ся з чотирма угорськими королями а саме з Альмусом, Стефаном II., Белею Осліпленим і Гейзою II. о угорсько-руський престіл, до якого мав він всі права. Нарід угорський і український любили Бориса, бо й він любив ті народи, та все ставав в обороні кривдженого люду. Щасте вагало ся то в сю сторону, то в другу. Був час, що Борис носив на говові корову св. Стефана, але його противники, споможені німецькими, італійськими і польськими військами, засідали знова на престолі.

Борис ймив ся вкінці п'ятого пляну: Цісар візантійський Емануїл, найшов Гейзу II. війною. Борис боров ся по його боці як лев. На жаль, Емануїл мусів свої війська відкликати. Тоді Борис подав ся до Сербо Боснії, прогнав звідтам війська Гейзи і як князь Рами, засів там зі своєю любовою Генрієтою на сербсько-боснійським престолі. Над Дунаєм будучи, пращав він вірних собі ратників з північної Угорщини та тих з поза

Карпат і з над Двіпра, що бороли ся для нього о корону св. Стефана. „Вертайте — промовив він — хто в долину Тиси, хто поза Карпати, хто в любу всім нам Україну, та чекайте пори, коли подамо собі звідси й звідтам руки, щоби взяти сю корону, яку нам неправно Король Гейза видер! Я на тій короні велів' глибоко врізати напись нашою мовою і нашими чертами*). Сього ні Гейза, ні хто другий не зможуть ні стерти ні закрити. Хиба не стане і сеї корони“!

* * *

Наш брат зі своїм товаришем, Сербо-Босняком, летіли машиною над хаосом дахів, лісів, доріг, рік і залізничних шляхів. Вони вносили ся вище і вище, та прямували над границю. Земля бігла їм на зустріч що раз більшою еліпсою.

Хмари! Спершу білий хорівід на краєвиді, відтак грізна стіна, вкінці море. Над поверхнею того чудного моря — хмар світить любе сонце, сей Даж-Бог. Поверхня сих хмар представляла чудовий, людську фантазію перевисшаючий вид. Се велика маса розтопленого, блискучого срібля-жемчугів з такими самими горбочками, долинами та теремами-хатками.... Оба не пливуть вже літаком, але точать ся ним на двох колесах, по тій срібній, блискучій поверхні, по тій фантастичній, чудовій дорозі, яка стелить ся під небесами...

„Брате! — промовив Сербо-Босняк, пільот, до Українця-друга — аж ту, від сям небом, скажу тобі, що зву ся Марко Кольоманович. Я нащадок Бориса, що вродив ся і зріс в славнім Києві, боров ся о наддунайську батьківщину, та заволодів у побратимів, в Рамі, в сербо-босняцкім краю. Я його нащадок..! Тут, літаючи високо, подаймо собі руки, бо видиш, ось там під нами страшна війна, кривда, бідний ваш і ваш народ!“ Руки наших їздців самі стиснули ся, а віз когтів ся далі й далі по тім сріблї-злоті, яке топило ся від лучів сонця.

*) Звісно, що на угорській короні в староруська напись.

Нам належало вертаги. Наш птах звисів голову, а відтак голубом спускав ся з небесних вершин, з над хмар, ід землі. Вона, прикрита верствами хмар, що густими слезами поливали наших літаків, їх одежу і воздухоплав, виглядала наче великий кружок, накритий величезним, сірим дзвоном-великаном. Звільна сплащував ся звін, а кружок більшав і більшав... Вже тільки кілька хмарок а там вже... земля, як та мати, що витає дітей, котрих була на хвилю покинула.

Там дальше смертоносний рев і диханє смоків-зміїв... Се... гармати грають на страшнім поли битви.

— — — — —

Наші брати відвернули свій зір, та глянули в ясне сонце, що продерло ся за ними крізь ви-лім в хмарах, та освітило наших братів, що аж на рідну землю несли думки про Бориса, най-славнішого героя-лицаря з давних наших часів, щоби їх, як заповіт, весняним подувом вітру розсіяти по соборній Україні.

о. др. Застирець.

Бринський Михайло.

(Артист різбар).

Серед тогочасної, страшної війни можна більше як коли-небудь завважати сю обставину, що декотрі члени нашої суспільности представляють більшу вартість своєю активністю чим такі, котрі були голосні підчас мира. Вони працюють муравлиним трудом день і ніч з правдивим патріотизмом, та вкладають жемчуги і мармори в будучий храм народа.

Се сердечні, незабутні люди! Я їх багато пізнав серед війни. Одного разу приходить до мене, у Відні, молодий наш артист-академік і приводять молоду дитину з рідного села, котру хоче віддати до школи, бо родичі лягли через

Мадярів. З нею хоче ділити ся останнім кусником хліба... Що за золоте серце!

Такого артиста різьбара, відвідав я в його робітні. Привітливий, скромний, далекий від зарозумілості на свій талант, працює він день в день. Відпочинком йому неділя, коли то він замикає свою робітню, та йде до нашої церкви св. Варвари, молити ся за долю народа. Великі люди все бувають і побожні!

Зраджу його імя.... Се пан Бринський Михайло, молодий артист, родом з Калушини. Він в нас менше знаний. Знає його однак віденьський, артистичний світ. Його модель пам'ятника для вбитих робітників у Відні, зістав нагороджений на конкурсї і виконаний, красить дільницю Ottagring.

В його робітні, в ц. к. спеціальній школі професора різьби Більдерліха, побачив я велике число гарних робіт. На стїні рисунок: Молитва пастуха з гір. Се дуже гарна студія. Там знова студія лірника в гливі. Обіч нього моделі на пам'ятники для жовнірів, що полягли в сїй війні. Все гарне й оригінальне! Там знова Еней, двигає батька на собі та веде свого сина.

На середині стоїть погрудє з прегарною, дівочою, повнолицею головою. Се бюст панни Б. Ед., доньки иншого артиста різьбара, родом з України. Дальше фотграфія могутчої статуї св. Павла, котра дістала ся до якогось костела в Галичині. Чужі будуть нею величати ся як твором своєї штуки..

Але найкраща річ прикрита полотном. Артист здіймає його. Представляє ся нашим очам велике торзо Шевченка. Голова поета майстерна, без шапки; поет вбраний в гарний сурдут На лиці, на чолі і на руках кожда найменша жилка, сказав би я нерв, викінчений і відданий взірцево. Ціла стать, се спокійний, клясичний твір, що притягає видця до себе. Ся робота якась наскрізь артистична і дуже культурна. Мені чомусь здає ся, що се робота з часів Перікля або папи Юлія II.

На що, думаю я собі, розписувати конкурси на пам'ятник Шевченка? Попросім артиста, най

доробить цілу статтю поета та відлиймо того Шевченка з криці а дістанемо рідко-гарний твір, притім нашого артиста!

В кутику в ателіє, стоїть еще один бюст Шевченка, то „Vorstudie“. Він менше „європейський“, але не менше оригінальний, без шапки, але в кожусі.

Пав Бринський, се чи не найлучший ученик професора Більдерліха. За свої роботи отримав наш молодий, вельми талановитий і любий артист золоту медаль.

Ілекаймо той талант, заохочуймо до творення ще більших діл і підтримуємо матеріально нашу рідну штуку!

Йос. Заст.

До житєписи маляра Новаківського.

В часі довгої недуги, яка була наслідком трійливого діланя красок, оповів мені наш славний маляр п. Новаківський, ось що зі своїх переживань — молодости:

Клименко Филип Филипович був свідомий ідеї штуки. Він жив в Одесі при вул Херсонщини, в домі Якуніна, а був сином столяря. Працював він дуже багато в декоративнім малярстві, малював церкви. Він був спеціалістом-пейсажистом з III. курсу Петербурської академії. З причини нужди не скінчив він її, а посвятив ся для своєї родини. Він малював море, терен, хати, сушу. Праці ті однак серед його обставин не могли бути видатні, хотий талант був великий. Яко чоловік, був се незвичайно гарна людина. Улягаючи ріжним впливам серед тяжкого житя, пняньствував він подекуди. Вдача його була дуже гарна: середнього росту, чашку мав велику, орлиний ніс, чоло рівно пропорціональне, клясичне, рівні відступи, брунет. Маляр Новаківський прожив у нього „в терміні“ чотири роки, а коли

відїздив від нього, тоді вчив Клименко в ремесленно-промисловій школі. Згодом сїй самоук, став професором математики в університеті, хотїй скінчив всего 3 гімназійні класи!

Поза своїм малярством працював він над проєктами пароходів і зробив між иншим з правдивої цини, 3 метри довгу копію парохода „Москва“.

У Клименка пізнав пан Новаківський артистів: Карцева, Росіянина; Кішиньовського, жанриста-жида і Евтушевського, Українця. Останній, був незвичайно здібний, але обставини житя звихнули його карєру.

Евтушевський портретував Новаківського, як ученика. Портрет сей остав у Клименка, де й позітали перші праці нашого Новаківського, а між ними рисований вуглем „Ідіот“, представляючий жида, Баська. Він робить незвичайне вражінє силою правди і характером. Инший образ, який лишив ся у Клименка, се „Мертва натура“, мала студія 30 × 25 см., помаранчеве деревце, вазон і чорний збан, здає ся, на чорнім тлі.

В Клименка сповняв Новаківський всі роботи, які належали до термінатора, хотїй був дома інакше плеканий. Він виконував обойві праці (тапіцерські, зліплюване), розкрашував церковні річи. Позатим „треба було красти“ час, та вчити ся по ночах, щоби приготувити ся до гімназії, до матури.

Як згадав, виїхав п Новаківський по чотирилітній науці від Клименка на Україну, до Попелюх. Діяло ся се 1888 р. До Клименка на науку, виїхав був наш артист сам з дому, хотїй пан Щасний Собаньський хотїв його образувати, на свій счот, на інженера. Новаківський мав од дїтиньства велику охоту до рисованя. Як 5 літній хлопець рисував любрикою і олівцем а маючи 7 літ, нарисувив портрет мамі. Сей образ загинув маляреви в Могилі, під Краковом, саме тепер під час війни а з ним і коло 140 рисункових альбумів. Була се робота 24. літ житя! Можливо, що сї твори забрали йому польські легіонери, котрі там перебували. Були там студії-композиції до „Весни“, студії з природи, ріка з цвітистими берегами, риби, павки в річці, самі студії цвітів на лугах,

студії облаків. Всі вони були олійні і мальовані спеціальним способом п. Новаківського. Декотрі з них були значені монограмом артиста а саме в колесі буква Н, котрої поперечка доходить на право все до об'єму колеса. Ті альбоми були і тим цінні, бо були там і писані замітки, що до техніки різних хемічних препаратів, які Новаківський вживає в малярстві.

В Попелюхах намалював молодий артист студію з природи а саме: Хату по дощи. Се помогло йому до виїзду за границю. Граф Тадей Грохольський, будучи в батька нашого маляра, який був підлісничим у Бжозовських, дідичів, звернув на сей образ особливу свою увагу і набув його для себе за 25 рублів. Відтак запросили Новаківського до Бжозовських, де відбувалися лекції в малярстві, які давав якийсь артист з Варшави. Діти п. Бжозовських малювали з природи забитого козла і просили, щоби і Новаківський малював. Проба удала ся так, що се дуже всіх захопило. Тоді й запропонували Новаківському, щоби він при їх підмозі виїхав за границю, на студії до академії. Він виїхав 1892 р. до Кракова, до тодішньої школи, яку вів директор Ян Матейко. В півроці мав Матейко промову до учеників, яка зробила на нашого маляра сильне вражіння. Матейко говорив, що треба 2 талантів маляреви, бо крім здібности до малярства, мусить бути ще здібність до „особливого умилованя“ праці. Відтак звернув Матейко увагу на виставлені там в салі праці Новаківського. Були се студії рисунків з антиків гіпсів. Був іменно нарисований цїсар Август, бахантка і Гермес Бельведерський. В роботах тих вказував Новаківський на незвичайно індивідуальне трактоване рисунку, а не прив'язував уваги до тодішнього трактованя рисунків в академії. Новаківський звернув свою увагу на субтельність форми, шукане загального характеру лінії.

Матейко ось як промовив до молодого артиста: „I cóż, jakże Bogowie Parnasu zawitali na Ukrainę, aby wybrać młodzieńca, któryby piękno swoje na szerokie stepy bujnej przyrody rozkrzewił. Witam mile w charakterze pańskim, danych mi tu

rysunków i widzę nadto jasno przyszłość świetną pana, bo nie powierzchownie pan ślizga się oddawaniem tylko materiału ale wyczuwa pan w ogólnych liniach wielką helleńską sztukę i podkreśla jej wspaniałości bóstwa“.

Сих слів слухали тоді такі ученики як: Міхал Кравс, Ришард Гавліковський, Хрісто Кутев, Болгарин; Зайховський, Ситкович і ин. Було се в школі професора Фльоріяна Цинка.

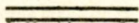
Мимо того всего наш Новаківський відніс з Краківської школи тільки се, що користав з моделей. Професори не дали молодому артистови ніяких відомостей; навпаки, він робив зовсім противно до того, що вони вимагали. Вони дивилися на штуку реально, Новаківський йшов трудною дорогою а не легкою, віддавати вражіння тіла, яке захоплювало професорів і учеників сеї школи. Коли Новаківський малював модель з природи, то се не пригадувало м'якості кольориту і форми реальної, ні, воно робило вражіння чогось твердого, якби з каменя.

Се довело до того, що непривикший до такої індивідуалізації проф. Вичулковський сказав в унесенню до маляра: „To są jakoweś druidy, skamieniałe, nie człowiek leżący! Poco pan analizujesz, trzeba zrobić to, co pan widzisz!“. Наш Новаківський відповів йому: „Profesorze, ależ sztuka nie jest model żywy, leżący. Forma malowania i tworzenia jest inna od kopiowania natury!“

Те „intermezzo“ з професором, який знав лише традиційний реалізм краківської школи, справив Новаківському журбу. Він почав малювати дома портрети на замовлення, звичайно з фотографій, бо дуже бідував.

Ось тільки оповів нам наш славний маляр, про свою молодість і науку за що й щира йому дяка!

о. др. Застирець.

УЛЯНА КРАВЧЕНКО.

Ой, коли-б то в днях щасливих
лилась пісня з серця дна,
як ллєсь пісня соловія,
як струмок із гір бурха.

Литась пісня про кохання
Зорі й квіти запашні
і лунала так безжурно
і конала в самоті...

Як біль вперве я нізнала,
як у горю сьвіт стемнів,
із ображеного серця
снів сильнійший зазвенів.

Спів новий... Я зрозуміла
біль чужий і гвіт тяжкий;
забажала малювати
долю кривджених людей.

Днесь, хоч горе вкруг ширяє,
Край мов повинь залива
хоч душа горить — палає,
в ній пісень немов нема

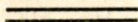
І все борють ся питання,
Наче з вихром хмари ті.
На що всі ті мальованья,
пісні, мрії золоті?

Чи в товпи незручний гомі і
дійде нута тих пісень?

Чи порушать і огріє.

Чи прискорить щастя день?

Чи не краще труд ділити
з людом своїм, де живу,
і піднести розбудити
тут же душу хоч одну?

Листи нашого композитора О. Віктора Матюка до Ізидора Ми- длювського.

Із щирого серця бажав я вволити Вашому
желавію і в час викончати списанє партитури
інструментальної музики до Ваших „Поселенців“,
но того рода зійшли непередвяджевї перешкоди,
що до сих пор на чистого майже нич не маю. Дня
9-го Нов. у нас праздник і перед тим днем только
мою занятій, що жадгою мірою до обширнійшої
праці брати ся не могу бо списованє інструмен-
тальної музики особлившого спокою потребує.

До того всего в обороні ерекціональних ґрунтів тільки маю спорів провізоріяльних, що тії днями пежерають мені нераз час, а то ціле моє нещастє. Справи однак мушу боронити тим більше, що слушність по стороні моєй Церкви.

Тішу ся дуже, що гадки і пісні мої заслужили у Вас на признательність. Маю надію, що в супроводі оркестри річ краще ся представить і лучше еще подобає ся. Змін великих не буде але все таки зміни будуть. Єсли конче потреба, то пришло піснє саміі для виученя ся, котрих норма усталена єсть і нич змінити ся не дасть. Хор послідний дуже трогательний в цілости, однак партія сольова для тенора роблена єсть тому і тенор мусить ю виконати.

Був ту в мене вчєра в гєстині о. Луцик з Познанки коло Тернополя. Я просив єго, щоби вступив до Вас і перепросив от мене що я не міг викончити оркестральной партитури. Не буду мог скорше до роботи взятись аж по моєм празднику. А єсли буде заходити потреба, то частями поодинокіі числа прислати буду.

При сєй случайности поддаю еще одну гадку, чи не схотіли би Ви. Тернопільскіі міщанє взятись за виконанє „Прольоґа до Інваліда“. Річ чудесна а Ви би могли узріти Вашу високу і далекосягаючу гадку осуществленну в музиці. Оркестра більша так як в „Поселенцях“. Хори легкіі только сольовіі партіі потребують знаменитих сил. Прабог Bariton Чорнобог Basso profondi. Ангел Руси сопран женський. Є ли би моя гадка припала Вам до ґусту — то я могу Вам партитуру прислати. Прольоґ був тільки раз всего випроваджений на концерті Ставропиг. Інститута в память обходу 300 лїгн. ювілея. Ангела Руси співали П. Павликов, Чбога Г. Стотанчик а прибога П. Вітошинський. Кончу письмо просячи о терпеливость і пишусь щирим другом.

31. X. 896.

О. В. Матюк.

Високоблагородний Господин і Друже!

За Божією помічю окончил остаточню оркестральну партитуру до Ваших „Поселенців“ і з приятністю Вам отсилаю. Незнаю чи 9-го і 10-го

числа початок, котрий я перед 3 днями отослал получили, прошу мене о том вскорі повідомити, бо єсмь неспокойний о том.

Лист Ваш получил. Тішусь, що і той нр. пісни, котрий Вам з початку не нравил ся також подобал ся тепер, віроятно по пробі оркестральной. З мелюдії самой не мож ніколи вносити на ефект і стійність пісни. Доперва цілість дає познати духа і чувство в пісни. Думаю, що нема жадной пісни в „Поселенцях“, котора би ефекту не сділала, бо так як я одчул коли компоновал, так умієтно кождий слушаючий отчувє всі тії чувства. Надто старал ся предовсем, щоби музика біла чисто руская. Число I. єсть як би з уст народа, національное.

Що ся касає коляди, котору я помістив, то ту не зайшло непорозуміє тільки то вже моя мысль, котра думаю великий сділав ефект. Хотите мати симфонію яко мелюдраму, то нехай музика отограє (ріано) I часть 8. ч. де Cogna Solo грають „Бог предвѣчний“ в супроводі оркестри смичковой. — Однаково отспіванє коляди при вечері на чужині великий ефект зробить. Узасаднена річ. Народ на чужині, не маючи Богослуженія ні свого священника, хоч звичайною колядою заспокоїть свої потреби жизни духовной старати ся буде. Повторе розбойник Семко чи як там непригадую собі єго імени добре учувши рідну пісню переміняє ся в своїм внутрі і обявляє ім все наступати маюче нещастє. Отспіванє коляди по сцені діляє особливо сильно на народ сильне і миле чувство. Впрочім то моя гадка. Ви зділайте як Вам угодно.

На цілість я сам любопытний но не знаю, чи буду мог чути все в комплеті. Богу най буде слава, що дозволив річ окончити! Ви же, друже старайте ся річ межи народом промультювати бо думаю, що того рода річи будуть сильним мотором до воскресенія житія народного і чувства патріотичного. Кончу мое письмо заявленієм моєй к Вам преданности. Ваш друг і почитатель:

о. Виктор Матюк.

Каров 2. нст. Январ. 1897.

Оба сі листи враз з другими, передав мені померший підчас сеї війни у Льв ві, бл. п. Ізидор Мидловський, совітник Тернопільського суда. Був се незвичайно симпатичний чоловік. Любив він музику і брав участь в усіх концертах і забавах, які уряджувало ся в Тернополи. Для товариства „ім. кн. Ярославни“ в Тернополи, в яким я працював, був вельми жичливий. Звідти й наша знайомість. Листи ті передав бл. п. Мидловський мені на спомин в хвилі, коли я з вибухом війни виїздив зі Львова. Гадаю, що листи ті нашого визначного композитора не будуть без інтересу для його характеристики а предовсім для співлюбивих кругів нашого суспільництва.

Йос. Заст.

Зі збірки народних пісень.*)

I.

Пращай ми, горо, пращай Кавказ (2)
Пращай, дівчино, в послідний раз.
Пращай дівчино, бо я нже йду (2)
Благослови мать на війну.
Пращай, дівчино, бо я вже йду (2)
Сам добре знаю на смерть піду.
Летіла куля через гору (2)
Тай ударила в грудь мою.
Тай ударила в грудь мою (2)
Потекла кровця рікою.
Потекла кровця рікою (2)
Аж до синього Дунаю.
А в тім Дунаю бистра вода (2)
Десь мого хлопця з війни нема.**)

Дума.

II.

Закукала зазуленька я в зеленім гаю
Кораблями Парма їде широким Дунаєм.
Кораблями парма їде і музика грає.
Женуть хлопців молоденьких

* Зібраних мною при помочи любих моїх учеників: В. Пришляка, Копустяника І, Кацавала І, Д. Бочана, П. Козака, С. Гладкого, Кужиля А, В. Гуцалюка, О. Кисіля, С. Лукасевича, І Крицького, А. Стасюка, А. Короля, І. Ворончака, І. Синьєці і інших. З. Н.

** Пісню сю історичну записав ученик П. Козак в с. Гущавках, на Поділю, від Тодорки Обаль 1913 р.

В Турецькій краї.
Ідьте хлопці, їдьте далі
Хоть жаль ми за вами.
Плачуть тати, плачуть мами
Гіркими сльозами.
Плачуть тати, плачуть мами,
Жінки за мужами
А молоді дівчатонька
За кавалірами.*

III.

Ой, Боже мій, чого так
Чому житє, не йде в смак?
Таке гирке, як полин
Трудно жити в світі з ним.

IV.

Воженив ся Гарасим
Тай взяв собі Гадку,
Тільки всього віна мала
Купив стару шапку.

V.

Кажуть люди, що ми біда
А мені не біда (2).
А у мого миленького
Посивіла борода (2).
Посивіла, посивіла
Іще ней побіліє (2)
А за моїм за миленьким
Не зле ми сі діє (2).

Авін мене не посудит
Ані не погудит (2).
Щобим спала до полудня,
Він мене не збудят (2).
Ой спи, мила чорнобрива
Ой спи, зоре ясна (2),
А як підеш межи люде
Щобись була красна (2)!

VI.

Моя хатина близько дороги, прійди, козаче, хоть до розмови
Моя хатинка сніпками шита, прійди, козаче, хоть буду бита.
Моя хатина близько керниці, прійди, козаче, на вечериці
Хоть буду бита, знаю за кого,
За козаченька молоденького.**

Коляда.

VII.

На Самбірській горі, там празник буває
Там ся святі сходять, також празник робзт
Петро, Павло, Штефко з ними, там співали херувими
Господи помилуй.

* Записав уч. Капустяник від лірника з Березовиці
17. V. 912.

** Пісні від III. до VI. записав уч. Іван Кацавал
від Пелагії Берези в Лозівці, повіт Збараж, 21. XI. 1913 р.

Циганські дівочки грали на скрипочки
А Павло з Штефаном тай на цимбалочки
Всі ся в небі дивували, що так тутка танцювали
Господи помилуй.

Записав учен. Крицкий Іван, від Ковчука Василя
Паушівка 8. I. 911.

Гагілка.

VIII.

Зелений барвінку, чому ся не стелиш,
А ти старий діду, чому ся не жениш?
Та ну, та ну, та ну, ну, чому ся ни жениш?
Старої не хочу, молода ни піде
А хоть она піди, то ми ни обійди.
Та ну, та ну, та ну, ну, ну, то ми ни обійди.
А хоть мя обійди, та ни зварить їсти
А хоть зварить їсти, та ни схочи сісти.
Та ну, та ну, та ну, ну, ну, та не схочи сісти.
А хоть она сяде то ми не обійми
А хоть ми обійми та ни поцілує.
Та ну, та ну, та ну, ну, ну, то ни поцілує.
А хоть поцілує, то на землю сплюне
А хоть поцілує, то на землю сплюне
Та ну, та ну, та ну, ну, ну, то на землю сплюне.

Записав уч. Вас. Пришляк від Їстинки Колодїй в с.
Вікні Скалатск. пов. 1909 р. в часі Великодня.

Молитва.

IX.

Там на горі, на Хороанскі, там зіронька сходить. там
Пресвята Діва свого Сина за рученьки водить. Завела
Го на море, а на морах камінь, на камени престіл, на пре-
стої Ісус Христос рученьки зложив, оченька скленив,
за нас грішних Богу ся молив: Святий Петри! Святий
Павли! Терпїть тої муки, возьміть Христа в руки, Ходїть
по сїм світї, научайте молитви слїпого, кривого, кромі
мене малого. Хто тої молитви буде мовити в четвер при
вечері, в п'ятницю при постах, в неділю при обідї, той
ніколи не буде жаждої муки терпїти, на огнях погоряти
а на водах потопати а на війнах погибати. Господи!
Заступи ти нас від вітру буряного, від каміня громового
від біса проклятого! Рай ся отворить, пекло ся замкне,
на віки віков. Амінь.

Записав Осип Бородчак в Глинянах пов. Переми-
шляни 6. I. 914.

Адам Вронський

Любитель і композитор українських пісень.

Підчас сеї війни помер любитель і композитор української пісні Адам Вронський. Був він директором антрактової музики при Львівським, міським театрі. Його знали усі наші літники, які їздили до Криниці, де він мало не щоденно концертував добпраючи для купелевої публики і українські композиції, яких в польській музиці годі й почути. Була се дуже симпатична людина.

Він вродив ся в Кракові 1850 р. де й обраzuвав ся в Музичній бурсі а потім коштом свого полку в Віденській консерваторії. Відбув кампанію 1866 р. а потім з музикою того полку був на сьвітовій виставці в Парижі 1867 р., де ся музика, ведена Михайлом Цімерманом, отримала першу нагороду. Цімерман вчив його інструментації. Пізніше управляв Вронський мійскою і театральною музикою в Кракові, а по її розв'язаню був директором товариства музичного ім. Моношки в Коломиї. Там прислухав ся він і студював українські пісні і під сим вражінем почав їх komponувати. Так повстала там його музика до мельодрами: Король Дзядів, Гуцульські теми, та українські як: Спів Олени, Спів опришків, ріжні Думки і Коломийни. Там повстали гарні Варіації на тему коломийки на скрипкове сольо з фортепяном, Думка українська до співу, Коломийки і Думки на оркестру: Над Черемошом, Над Прутом, Над Дністом, На траві, Згадки з Коломиї, Путпурі з укр. пісень і ин.

З Коломиї переніс ся сей талановитий любитель нашої пісні до Самбора, Стрия а відтак до Львова. В Криниці, підчас сезонів, чув я його майстерні виконання творів Ярославенка, о. Кириловича, Глинки, Чайківського і других. Поляки оплескували все дуже живо його „Wieniec pieśni polsko — ukraińskich“, які він скомпонував на фортепян і осібно на оркестру.

В рукописи лишила ся його прегарна: Увертура Гуцульська.

Сих кілька слів най буде від нас вдякою, за його любов до української пісні.

Я зазначу лишень, що згадані мною укр. композиції Адама Вроньского, опубліковали на-кладні: Gubrynowicz i Schmidt: Dumka i Kołomyjka, Na murawie, Nad Dniestrem. У А. Крижановского явили ся: Wspomnienia Kołomyi, Nad Prutem, мельодрама: Król Dziadów, Dumka Ukrainka do śpiewu: Tęskno, smutno w Ukrainie. Сей-фарт видав: Nad Czeremoszem a Гебетнер і Вольф видали в Варшаві на скрипку і фортеп'яні варіації на тему Коломийки і Концертову думку.

Невидані його укр. твори будуть мабуть у членів родини небіщика.

Й. З.

ФРАНЦ БУКАЙЛЛО.

Буря.

Послідний луч пішов полями
І сумерк ляг на чорні скиби,
Зловіщий шум пігнав лісами
І грізно впав на сонні ниви.

І заридали темні бори
Незримий плач кудись несе ся
І дикий глум відбивсь о гори:
Гей, хто мені тепер опре ся.

І вихор люто дме, реве
І буря йде, реве голодна
Мою так дуже стріху рве, —
Втомив ся біль, душа холодна.

Львів, дня 10. VI. 918.

Кандидатсько - посольська „овація“.

(Гумореска)

Микита Політичний, солідний студент університету, приляг цілою, юною душею до свого народа. Він вельми нелюбив користололюбивих патріотів і людей, слабших характером. Памятаю,

як він в домі політичного діяча, котрий годився зі староруською партією, в часі обіду може й нехотячи, стинив велику бучу. Він завважав, що один з гостей, посол, країв з трудом кусень печеної гуски. — Пане после, — відозвав ся він — ця гуска з твердої партії! Слова сі викликали замішавє, ба, що більше, гості поділили ся відразу на два стороництва. Любителі гусей, переконували, що гусочка була „мягенька, молоденька і вкусенька“. Друга партія була гадки, що Микита Політичний образив деякі гості, іронізуючи тим з їх переконань і „славяно-древньої“ гостинности панства господарів. Пригода скінчила ся, при живій гестикаляції гостей, видушенєм двох шибок в склянних дверох і... спазмами в нічім невинної господині дому.

Гірше стало ся Іванови Мошонковичови. Сей управитель Кредитового товариства, забажав стати послом. Надійшли вибори. Він купив старий, жидівський візок за 20 К і худого коня за 18 К та почав їздити від патріота до патріота, з віча на віче і поручати свою кандидатуру. Підчас того зїдав він в домі патріотів вкусні обіди і вечери, а його кониско діставав... овес і обрік. Патріотам було стидно, що „шприхи“ колїс, в візку їх будучого посла були шнурками повязані, тому один відступив йому задне колесо, другий два передні від своїх телїжок, инший дав драбинки а одна панї матеріац до сидження зі своєї софки.

Чи ж не диво, що торговці дали п. Мошонковичови незабаром аж 500 К. за „виборчу“ бричку, тай стількиж за підгодованого через патріотів „кандидатського“ коника?

Микита Політичний знав, що народ варта такого посла і правління, на яке собі заслужив. Він пізнав Мошонковича як людину і будучого посла, що на вічу виявляєть ся скрайним опозиціонїстом, а в парляменті голосує за порозумінєм і диспозиційним фондом або занедужує нагло в часі голосовань і... абсентує ся. Микита Політичний постановив звалити сю кандидатуру, хотай Мошонкович мав вже багато своїх приклонників між виборцями. Справа була не легка і вимагала багато зручности і такту.

Сту́чи́ло ся, що пан Мошонкович їхав зе́лїз-
ни́цею до місточка Н., звідки звідомила його
орґанізація, що „нотаблі“ і патріоти на загальнім
вічу проголосять його кандидатуру. В возі П.
кляси поспішнього поїзду, стрінув його Микита
Політичний і почав розмову на тему біжучих
справ. Мошонкович сказав відтак до п. Політич-
ного: Я хочу дуже спати: ще 7 перестанків,
будьте ласкаві мене в час збудити, бо на двірці
в Н. будуть мене оваційно, як довідую ся, приї-
мати. Кажучи се, скинув обув, шлюсрок і капе-
люх і розтягнув ся на мягкій спружиновій лавці.
Незабаром заснув вже, та почав наче друга льоко-
мотива хропіти, причім від часу до часу вимаху-
вав руками і врадуваний, всімався. Мабуть йому
снило ся, що проголошують його кандидатуру...

Політичний, всімався й собі, та укладав
видко якісь пляни. На передостанній стації ввій-
шов до переділки ненадійно Маркіян Громила
з панночкою, як оказалось ся пізнійше, своєю сестрою.
Політичний пізнав Громила перед тижнем в уні-
верситеті і вельми втішив ся сьою стрічою.

Він пошептав йому щось до уха і оба по-
чали сміяти ся. Сестра, глянувши на спячого Мо-
шонковича, перейшла до другої переділки.

Поспішний поїзд вбіг за 10 хвиль на пере-
станок Н., щоби по 1 хвильці дальше їхати.

— Пане посол! — зверщав Микита Полі-
тичний на яких 30 секунд перед відїздом зе́лїз-
ни́ці — вставайте мерщій, ось чекають на вас
депутації, овації і товпа народа! Кажучи се,
хватував він при помочи Громила, Мошонковича
за рамя, підніс його з леговиська і заспаного,
не орієнтуючого ся в ситуації, притім босого, без
шапки і ковнірця, вбраного в сорочку і камізолю,
кандидата на посла, випровадили з воза перед
величезну товпу публики, як сказано, нотаблів,
представників орґанізацій з цілого повіта і пан-
ночок, на біло вбраних, між котрими одна з них
держала велику китицю цвітів, яку мала йому
по привитанню вручити. За перегородою видніли
кінні бандерії, яких прибрали в зелень і стяжки.

— Я босий — закликав Мошонкович, зіско-
чивши з ступеня воза зе́лїзни́ці на густий шутер-

дорогу в моменті, коли поїзд рушив з черевиками, „шлюсроком“, капелюхом і другими „мобіліями“ пана Мошонковича.

— А вжеж, віде правди діти! — відповів п. Політичний. Можна буде обув в дирекції реклямувати. Впрочім пане после, внесете в тій справі інтерпеляцію, на котру міністер... Я вас будив, але ви мертвецьки твердо спали, ще й до мене руками вимахували, щоби вас не торкати...

Вся публіка счудувала ся немило, побачивши свого кандидата на посла в такім „стані“. Але овація почала ся складно і відразу. Я вам, її не в силі описати. Се вчинив би либонь один Гоголь. Я скажу лише, що Маркіян Громило заїнавгурував її словами: „Ганьба тим, що нашим коштом і нам на встид, хочуть послувати! Ми в поті лица працюємо, йдемо милями на віче а наш посол, демократ, спить в возі І. кляси поспішного поїзду! Наші любі панночки, збирали для нього від поранної зірнички цвіти на китицю (ту почав бесідник впадати в поетичний настрій) та для кого? Того босака, що у Відні в парламенті буде спати?!“ Ще Громило не скінчив своєї речі, а ту вже другий бесідник почав кликати тубальним голосом: Ганьба буде всім нам, депутаціям, нотаблям і патріотам, як виберемо на посла зумашедшого, що втік сторожам з воза, без одежі та ще кого... На ті слова почали панночки втікати до почекальні.

А пан Іван Мошонкович? Він збентежений і скомпромітований, повторяв своє *exposé*: „Я босий... бо я... босий, бо... бо... сий!“ По хвилі струя зимної води обмила його лице, а перелякана сею несподіванкою публіка, почала віддаляти ся. Се противники його кандидатури, які були зібрали ся на перові, скористали з підручної помпи, якою панство начальники стації поливали ярину в прилеглим городці і „підляли“ обильно нашого, босого кандидата.

Сумно і невесело вертав пан Іван Мошонкович в позичених у якоїсь слуги жіночих черевиках „на корках“ і в блюзі підурядника, до свого дому по тій кандидатсько-посольській овації!

За те Мията Політичний не лише що повалив кандидатуру неідейного чоловіка та при-

готовив тим вибір не тимлю уже, чи не великого патріота о. Танячкевича, але крім цього пізнав тоді ближше сестру Маркіяна Громила, котру відтак і посватав та живе й досі щасливо.

Романецкий.

Як закладати шкілки овочевих дерев?

Ми повинні перемінювати наш край в великий, розкішний сад, щоби мати не лише добірні овочі, але також скріпляти матеріяльне наше положення, додати нашим хатам милої декорації, вітчині краси, пчілці пожитку в часі тяжкої для неї весни, а воздухови цвіту-пахощів.

Як се робити? — поспитаєте. Прелегка річ. Закладайте спершу шкілки овочевих дерев в слідуєчий практичний спосіб: Коли їмо яблука, грушки і другі овочі, або коли їх в кухні приготують до страв, тоді не треба викидати зернят тих овочів, але ховати їх найлучше в фляшочку (щоби миши не зіли) і переховувати в середно сухім місци пр. в шафі. Зернята є дуже дорогі і вже перед війною платило ся за кільо зернят грушок кількадесять корон. З проданих зернят овочевих дерев, які в краю марно викидають ся, можна рік річно збудувати церкви, школи, закупити багато землі, тощо.

В пізну осінь приготує ся грядку на шкілку в той спосіб, що її добре скопаємо і очистимо з корінців і граблями зрівнаємо. В другій половині листопада або з початком грудня, коли починають ся приморозки, розтягаємо при помочи якого школяря, котрий через се учив би ся і набирав замилювання до садоводства, шнурок через грядку. Попри шнурок робимо патином рівчик. Відтак пересуваємо його о 10—15 цм. дальше і вздовж нього робимо знова рівчик доти, доки цілу грядку не поділимо рівчиками по здєвш а відтак робимо се поперек. Де рівчики крижуют ся, там кидаємо по два-три зернятка, загла-

джуємо ямку кулаком і коло того місця впихаємо в землю палик, щоби кури і домашні звірята не вигортали зернят, та щоби ми на весну знали, де посаджені зернята. Коло Великодня сходять зернятка. Вони мають тоді одного великого ворога а ним є мороз. Тому в вечір, коли чуємо на лиці, що буде морозець або термометер спадає до 0, тоді накриваємо цілу грядку старими часописями або отавою або старою одежою, прикриваємо все те латами або тичками, щоби вітер не порозкидав. Коли другого дня рано зробить ся тепло, тоді здіймаємо се прикриття а вечером знова накладаємо.

Шкілку ту треба відтак полоти, бо як заросте то заглушить зернівки, які зниддють. Коли буде посуха, тоді підливаємо зернівки-деревця стоячою водою і через ситко або огородничою коновкою. Так плекані деревця виростуть до вересня в пояс великі а грубші від ручки, якою пишемо.

Хто не міг заложити шкілки під зиму, той може на весну намочити зернята, які через зиму зібрав, в мокрім білім піску їх змішає, щоби так чезез два-три дні перед садженем прискіпити процес їх кильчення, який вони в землі мають що йно перевести. Посаджені так само як і ті, що їх під зиму садимо, будуть скоро рости але будуть трохи слабші від тамтих.

Слідуючої весни щепимо ті зернівки способом „лученя на скізь“ і пересаджуємо їх відразу в нову шкілку щепок. Як се робить ся, навчимо, дасть Бог, в найближшій, другим календарі а поки що радимо всім, хто лише має городець закладати шкілки, бо час минає, а з грядки можемо вже за рік мати кількасот здорових, овочевих деревець, котрі навіть не защеплені, якби ми ними обсадили наші дороги, межі, поля і неужитки, дадуть о много більші і смачніші овочі як наші дички, які беруть ся з ліса. Коли на тих дичках нащепимо благородні овочі, то вони не все будуть мати добрий, віжний смак а коли до того пеньок їх був в середині чорнявий, тоді і щепи будуть порохнявіти і сад перед часом буде нидіти.

Тому, хто любить гарну цвітучу овочами весну, і хоче добра нашої вітчині, най ще сего року заводять у себе шкілки овочевих дерев!

Як закладати рибні ставки, щоби мати на продаж і для себе карпи і пструги?

Дуже часто пливе попри наше обійстя, через сіножати або попри городи маленька річка, струмочок або непоказний рівчик. То багатство, тільки вложім прохи праці а будемо мати рибу і дохід о много більший як з найлучшого, подільського поля.

Річ дуже поєдинча. Викопаймо коло річки чи рівчика три більші ставки, глибокі на около 2 метри і получім їх разом деревляними або якими иншими ринвами, котрі повинні на метер під землею бути накриті, щоби в зимі не замерзла в них вода. Ринви повинні мати густі, дротяні сітки і заставки. Їх треба злучити з річкою так, щоби вода все поволи перепливала всі три ставки.

До першого ставку вкидаємо або маленькі риби, які дістанемо від инших рибних ставів, або перед цвѣтнем т. є. перед терлом, треба вкинути 4 або 5 карпів, самичок з ікрою і двох самчиків з молочком, ваги по 2 до 3 кільо. До ставку вкинемо при березі, в часі терла, більші галузки з берези, які карпи дуже люблять і кидають на них ікру.

Риби можна плекати і в штучний спосіб. В часі терла, звичайно в цвѣтні, коли потиснемо легко карпа або пструга, тоді випливає ікра або молочко. Тоді видушуємо легенько молочко в звичайний таріль а відтак з двох або трох карпів ікру і легенько, щоби не подусити ікри, мішаємо так пальцями молочко з ікрою. По якімсь часі розстелюємо ту масу в зародну пачку. Ї вона на 2 метри довга пів м. широка а висока на яких 30 цм. На обох єї кінцях і зверху на накривці є сітка дротяна, густа, щоби вода через пачку перепливала. В тій деревяній пачці насапуємо шутру-камінчиків округлавих, величини гороху і саме по тих камінчиках розділюємо ікрову масу, дуже обережно, щоби не дусити, і вставляємо цілу пачку в воду, але не дуже

стоячу. При теплій воді 10—12° витворюють ся більше менше за місяць малі рибочки, котрі мають на череві кульку великої ікри, якою та рибка живить ся. Коли рибочка підросте, губить ся сей ікравник і тоді треба рибкам давати кров, мясо або жовток дрібненько посіканий а потім в кількох місяцях до першого ставку в місци, де можна ті рибки добре обсервувати, випускає ся їх на волю. В тім ставку не повинні бути ні другі риби, ні жаби, ні качки, бо вони нищать не лише ікру, але також і малі рибки.

За рік рибки ті виростуть на палець великі. Відтак спускаємо ставок, в яким є на середині більша яма на риби, виловлюємо сей парибок і даємо до другого ставка а третього року до третього ставку. Тоді важить уже карп 2—3 кильо і йде на торг. За одного такого карпа платять тільки, що перед війною за 1 корець збіжа!

При тій годівлі риб треба під зиму піднести рівень води о 6—10 цм. а як замерзне, то о тільки цм. обнижити воду, щоби між кодою а льодом був воздух, бо інакше риба вигине. В тій самій цілі треба цілу зиму як бувають сильні морози, вирубувати полонки на більше як метер довгі і широкі і вставляти до них снопи вимолоченого збіжа а коли сніг обмерзне, то треба його щораз зміняти, щоби риби в ставку мали воздух. Крім того є дуже практично прикривати полонку латами з відступами і насипати з верху кінського гною подібно як се робить ся на зиму при студнях-помпах, а тоді огріта полонка не буде замерзати. Ставки ті, не повинні мати дна з торфу або піску а води безпосередно жерельної або лісної. Дно і боки ставків повинні бути оброслі рослинами, бо риби мають з них поживу. Ставки повинно ся що кілька літ спускати і від літа до жовтня лишати на ділання воздуха; можна їх тоді зорати і засіяти, щоби в них було багато рослин-поживи.

Де вода є більше гірська, при млинах, при скоро пливучих річках, належить плекати пструги в той сам спосіб що і карпи. Є се найбагороднійша і найдорожша риба.

Рибу треба кормити відпадками з кухні,

хлібом, кашою, кровію, лушпинами бараболь і всячиною. Добре се робити в тих самих місцях, щоби рибу можна обсервувати. Зазначую, що риба при звичаєть ся до сего кормлення так як і домашні звірята а на голос звінка припливають навіть великі карпи до свого добродія, по поживу. Не треба й згадувати, що належить се до великих приємностей обсервувати тоді стада товстих карпів, з яких можна рік річно діставати тисячі як пожид (відсотки) за невелику працю при закладаню рибних ставків!

Ставки такі є дуже розповсюднені в полуднево західній Чехії і дають рікрічно міліони доходу. Сі міліони здали би ся нашому народови... тому закладаймо ставки, всюди, де лише можемо!

Якою поживою повннен наш народ відживляти ся?

Наші люди відживляють ся невідповідно, тому виглядають никло, дуже часто хорують, а смертельність у нашого народа є застрашаючо велика!

Наше тіло потребує предовсім білка, з котрого творять ся, ростуть і віднавляють тканки тіла і крови, з котрого творить ся квас-пепсина в жолудку і слина, без котрих жолудок завмирає, перестаючи травити.

Дальше потребує наше тіло товщу, відтак вугле-воданів т. є. муки, цукру. Не може також наш організм обійти ся без соли-зеліза, з котрого творить ся кров і без солів-вапневих а таксамо квасу фосфору, котрі є доконечні до твореня людських костей, зубів і до твореня ся і відживлення первовсі субстанції.

Слідуюча табличка-зіставленє виказує, кільки відсотків (на сто грамів) споживає наше тіло таких складників як булки, хліба, муки і інш. Лувинник в сій табличці, котрий маємо пр. в горосі, коли його не душимо і пр. є нестравний. Останна рублика кальорії, вказують, кілько перетво-

рення-тепла дає організмови 100 ґрамів булки, масла, мяса і ін.

Пожива:	Білок	Товщ	Вугле- водани	Липиник	Соли	Кальорії
Вепровина						
не товста	19·5	6·1	—	—	1·8	150·3
Шинка вуджена .	23·8	34·3	—	—	10·5	433·2
Мясо волове худе	19·9	2·6	—	—	1·8	109·7
Мясо товсте . . .	17·4	23·5	—	—	1·7	302·1
Курчата	20·4	4·2	—	—	1·8	136·9
Баранина товста	15·8	27·0	—	—	1·5	326·9
Дичина	20·8	1·4	—	—	1·8	112·9
Телятина	19·6	1·7	—	—	1·8	110·0
Карпи	18·5	8·0	—	—	1·5	168·8
Масло	0·5	81·5	0·5	—	1·5	762·4
Кашана кишка . .	10·4	10·8	24·5	0·7	2·0	244·4
Ніжки	20·0	10·0	—	—	2·0	189·7
Збіране молоко . .	2·9	0·5	4·8	—	1·5	37·7
Незбіране молоко	3·2	3·4	4·9	—	1·5	66·6
Солонина	8·1	68·6	—	—	8·0	674·1
Смалець	0·3	95·0	—	—	—	884·9
Сироватка	23·3	43·2	—	—	6·0	513·6
Сир товстий . . .	24·1	28·0	3·4	—	4·6	391·1
Булка пшенична .	5·7	0·4	56·1	0·5	0·7	265·6
Хліб пшеничний .	6·1	0·6	47·6	1·0	1·2	225·3
Хліб житний . . .	4·3	0·4	47·3	2·0	1·8	213·6
Сушені гриби . . .	1·7	0·2	4·5	0·7	0·7	95·2
Мука пшен. О. . .	8·7	0·7	73·6	0·3	0·5	343·0
„ хлібова	8·4	0·8	67·0	2·0	1·0	316·3
„ ячмінна	6·6	1·0	72·3	1·0	1·5	330·2
„ кукурудзяна . .	7·7	2·2	69·2	1·4	1·2	344·2
„ вівсяна	10·0	4·0	64·0	1·9	2·1	341·2
„ жи ня	8·4	1·0	66·6	·5	1·2	3 68
Бараболі	1·5	0·2	20·0	1·5	1·5	89·1
Курячі яйця . . .	12·2	11·5	—	—	1·2	165·
Волоський оріх . .	16·0	50·0	7·8	2·7	2·2	573·0
Риж	6·4	0·5	77·0	0·5	1·5	343·4
Горох	16·4	0·6	44·4	5·6	2·8	261·9
Капуста квашена	1·0	0·3	3·1	2·0	1·0	20·0
„ солодка	1·3	0·2	4·2	2·0	0·5	24·9
Сливки сушені . .	1·3	0·6	44·4	18·7	1·8	191·7
„ свіжі	0·3	0·1	7·4	7·8	1·8	32·0
Суниці	0·8	0·4	8·5	1·5	1·0	41·6
Чоколяда	3·0	21·0	62·0	2·0	2·2	457·7

Середньо працюючий мущина потребує зісти денно над 100 ґрамів білка, 55 товщу, 50 солей

475 гр. вуглеводанів. Жінка потребує над 80 гр. білка, 47 товщу, 40 солей і до 400 гр. вуглеводанів. Коли говоримо, то мущина потребує пр. 55 ґрамів товщів, то не розуміємо тут самого масла, але товщу, який є і в булці і в жовтку і м'ясі. Нездорово є, їсти переважно м'ясні потрави, як се дієсь по містах (у урядників), бо через те дістає ся недуги: мочанові, жовчеві камінні і кольки, жолудкові недуги і інші. Тому піст, який церков наказує, є дуже здоровий для реґенерації тіла і здоровля. Коли їмо пр. переважно м'яса, тоді гірше травимо, бо зі 100 ґрамів білка, яке буде в м'ясі, страavimo лише 31., а коли їмо на половину з ростинами, то страavimo тоді аж 85 ґрамів білка! Звертаємо увагу, що шумовиня при вареню м'яса не повинно ся викидати, бо се є саме так доконечний білок. Розтертий горох, бараболя, морков і ін. дають більше поживи, бо з лупинником, коли їмо пр. горох, тоді тратимо багато поживи. Найпоживнійші суть необирані бараболі пр. печені. Пиво є дуже пожиточне. Літра пива заступає чверть бохонця хліба (над 3% білка) а дає 16 вуглеводанів, але й коло 15 алькоголю, який дає над 450 кальорій тепла, але за те й скоро никне те тепло (п'яки скоро мерзнуть, дістають скорше запалення легких і інші недуги).

Дуже доброю поживою суть волоські оріхи, мука вівсяна (для дітей!) горох, сушені гриби, мають багато білка, сир, сирватка, ніжки (звідси й студенець — драґлі).

Люди хорі пр. на моч або нерки, не повинні їсти поживи, яка дає багато білка отже м'яса, муки, зате виберуть собі з поданої нами таблиці страви, які дають мало білка, отже капусту, овочі бараболі, масло, смалець.

Люди неокровні (по тяжких недугах) які потребують соли зеліза повинні їсти гречані квашки, шивку, молоко, чоколяду, хліб житний (не булку!) сочевицю, риж, сушені сливки, мариновані оселедці (які дають 16% соли), курчата, м'ясо кріликів, волове і пр.

Варім і їджмо після сих вказівок (в таблицях), а тоді і здоровля прибуде, і довше поживемо!

Як охоронити ся перед пошесними недугами

І як лічити ся на інші недуги?

Тисячами гинуть у нас діти і старші люди в часі пошесних недуг. Часто буває, що в селі, як вибухне червінка (дизентерія), то в короткім часі помре кількадесятеро дітей! Так само мруть діти від дифтерії а старші від тифа і других заразливих недуг. Найменше вмирає в нас Жидів бо сї лічать ся дуже старанно не лише дома, але в столицях, у лікарів-спеціалістів, в купелевих заведеннях, над морем і інш.

Ми звернемо оттут увагу на деякі справи. Хочете, щоби вам діти і старші люди не мерли, то подбайте о гігієну. Всі пошесні недуги повстають від малесеньких звіряток, які учені лише при найбільше побільшаючих склах можуть достеречи. Вони плодять ся міліярдами там, де нема чистости і нема сонця, котре ті бактерії своїм світлом убиває. Тому хата повинна мати великі вікна, звернені до полудня або полудневого сходу. Підлога в хаті, і всі предмети як: начинє до вареня, ліжка, подушки повинні бути дуже чисті. В часі пошести не повинно ся відвідувати пр. хорих на червінку або тиф, а треба предовсім мити руки спіригусом, або карболом, коли мусимо дїткнути ся дверий, предметів або рук людей, котрі стикають ся з хорими. Треба нищити всяке хробацтво: мухи і блохи. Блоха або муха як вкусить хорого а відтак перейде на здорового і його вкусить, то тим самим переносить бакцилі пошести і той, кого вона вкусить, западає на сю недугу.

Найбільше ширять ся пошести через воду. В колодязю пр. черпають воду коновкою, котра походить з хати, де лежить слабій. Коновка ся, заражує всю воду в студни бакцилями, котрих з водою приносять сусіди до своїх хат. Тому всі громади повинні подбати, щоби у них були не студні, в котрих черпає ся вода ведрами або коновками, але зелізні помпи, з яких вливає ся вода до коновок.

В часі пошести не вільно пити звичайної, води, але треба її переварити, через те убують ся бакцилі, а коли вода ся вистигне, то буде безпечна до питя і не заражена. В часі недуги, яка пошесно ширить ся, не повинні ми їсти сирих овочів але яблука, грушки і всі другі овочі треба обмити і зварити.

Коли вибухне дифтерія, тоді недужу дитину треба сейчас, не чекаючи навіть години, завезти до лікаря, щоби вприснув під шкіру антидифтерину. Дитина зараз виздоровіє. Коли сього родичі не зроблять, тоді дитина мусить вмерти. Дифтерію пізнає ся по тім, що болить горло, червоніє, а коли показують ся в горлі білі кропки, хотяйби рідкі, як зернятка сира, тоді є вже дифтерія. Тому коли дитина заслабне на горло, то треба що години дивити ся в горло в той спосіб. що держаком від ложочки притримує ся язичок і дивить ся або до світла або засвітить ся свічку і так освічує ся отворений рот-горло і глядить, чи нема тих білих точок.

Коло хати не повинно бути гноївки та всякого рода нечистоти. В часі як є пошесть, треба менше стикати ся з людьми, діти відокремлювати, добре їх живити, тепло убирати і не посилати тоді до школи. Хату, предовсім клямки від дверей і виходки треба скроплювати карболом. Уста повинно ся мити розпущеним гіперманганом (два три зернятка на склянку лїтньої води), який дістане ся за кільканайцять сотиків в аптиці. Як горло болить, тоді треба його полокати для дезинфекції тим гіперманганом і солею, розпущеною в воді.

Головна норма в кожній слабости є ся, щоби жолудок випорожнити рициновим олійком або французскою гербатою або вином: *Liebes Cascara Sagrada*, котре ділає знаменито, бо поволи а певно і без болю. Відтак треба конче положити ся до ліжка так, щоби в ногах було тепло, жолудок був мірно ogrітий, а голова була зимна. Коли недуга не уступає, покаже ся горячка над 37°, тоді треба конечно візвати лікаря.

Коли хто має довший час катар жолудка або жовчеві кольки, тоді шкода лічити ся дома і по-

лікарях, але треба виїхати на місяць до Карлових Варів (Карльсбаду), де утримане не є дорожше як в кождім галицькім місті, а се оплатить ся, бо хорий верне здоров. Треба знати, що ліки і візити лікаря в дома коштують більше, як лічене в купелевих місцях.

По тяжких слабостях, які довго тревали а найчастійше у жінок, появяє ся ослаблене, брак крови або анемія. Тоді тяжко ходити, в очах робить ся чорно, млісно і серце беть ся дуже часто. Тоді треба виїхати до купелів до Крилиці, де за місяць хорий чи хора подужає. Коли хора або хорий не лічать ся на сю анемію, тоді можуть прийти сухоти.

Хорі на золотуху (шкрофули), діти і старші, повинні виїхати на лічене до Івоніча. Між нашим народом є дуже багато хорих на гостець (ревматизм), які літами мучать ся, суть вразливі на зміну воздуха і мають болі в костях. Такі хорі повинні виїхати на лічене до Піщан, на Угорщину, де сі купелі чудесно ділають.

Коли витворить ся інша недуга у мушин а предовсім у жінок пр. по родах, тоді гріхом буде, не лічити ся. Найлучше приїхати до Львова, до дуже совіетних наших лікарів пр. дра Кориньского, котрий відповідно до недуги відсилає хорого чи хору до спеціалістів-лікарів. Відні можуть і повинні лічити ся на клініках у Львові або у Відні, де лічать професори-лікарі. Встидні причім, бо здоровлє, се найбільше добро а хорий, котрий не лічить ся, попадає в щораз гіршу недугу і стає тягарем для себе і других.

Хто з Вп. патріотів наміряє на пам'ятку упавших в бою або в иншій намірі створити якусь фундацію або запис на патріотичні цілі зволить ласкаво порозуміти ся з о. д-р Застирцем у Львові. Ходить о основанні інституцій переважних для будучого розвою нашого народу.

ПРЕНУМЕРУЙТЕ
„Бібліотеку для родин
і дорослої молодіжи“

20 нор. за 4 випуски!

Адреса: о. д-р Застирець, Львів, св. Софії ч. 20.

Друкуєсь Історія української національної літератури.

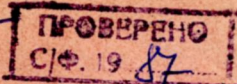
РЕДАКЦІЯ
„Бібліотеки для родин і молодіжи“

поручає слідуючих пп. лікарів-Українців у Львові:

Впов. д-рів: Паньчишина спеціаліста внутр. недуг, Курівця, Полохайла, Овчарского, Бережницького (зубний лікар), Кобринського, Дрималика, Ленька (оператора). — З чужих: доцента Марішлера (внутренних недуг), проф. Пруса (нервових недуг), Лєслава Глюзінського (грудник недуг), Махека і Балабана (очних недуг), Шрама (оператора).

В кожній аптиці довідається, де вони мешкають.

1-188192

II

78.974

24.0

000000

Бібліотека оригінальних українських творів для родин і дорослої молодіжи

29.140

232

52.20

15.6.60

це одинокє, патріотичне видавництво що виходило правильно в часі війни і дальше виходить так, що за 4 випуски предплата виносить всього 20 кор. = 20 грив. вже з поштовою оплатою. Завданням видавництва є дати добру лектуру і виховати нове покоління повне ідеалів для **Соборної** і чесних горожан Республіки.

Вже драма Партицького „Млин“ (по 4 К.) є в нас переломовим твором, в яким політичні еґоїсти-діячі, літерати, критики кривдячий суд і всяка слямазарність стає су-проти чесних патріотів перед трибунал.

В оповіданнях і гумор. новелях Застирця по 4 К змальовано впер-ве недолю молоді а відтак сьмієсь і повчає автор про похибки суспільних взаємин.

Оба календарі це перші патріотичні, які видають великі паролі реформи по всіх наших полях. розбуджують замилування до красних штук і піднесеня рідного краю.

Прегарні Поезії ювил. Масляка по 5 К.

Друкуєсь більша

Історія національної української літератури.

Замовляти карткою або переказом у о. д-ра Застирця Йос.
Львів, вул. св. Софії ч. 20.

122

I 188192

II
78.974